BO Kivinen Seija

07.07.2020
JULKINEN

Asia
Muutettu rahoituskehysehdotus vuosille 2021-2027 (MFF+)

Kokous

U/E/UTP-tunnus
U 45/2018 vp

Eduskunnalle toimitettiin 3.7.2020 perusmuistio (VM2020-00349) ja Eduskunnalta pyydettiin perustuslain 50 §:n 3 momentin perusteella vaiteliaisuutta asian käsittelyssä huomiovärillä merkittyjen kantojen osalta Suomen neuvottelutavoitteiden turvaamiseksi, kunnes neuvottelut elpymiskokonaisuudesta ja rahoituskehyksistä on saatu päätökseen.

Tästä perusmuistiosta on poistettu ne kohdat, joita vaiteliaisuuspyyntö koskee.

JULKINEN VERSIO

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio antoi 2.5.2018 ehdotuksensa uudeksi monivuotiseksi rahoituskehykseksi (MFF 2021-2027). Ehdotus sisälsi muun muassa MFF-tiedonannon, esityksen uudeksi rahoituskehysasetukseksi ja uudet omien varojen asetukset/päätökset sekä esityksen uudeksi toimielinten väliseksi sopimukseksi.

Rahoituskehysneuvottelut siirtyivät joulukuun 2019 Eurooppa-neuvoston jälkeen viimeiseen vaiheeseen ja vastuu niiden edistämisestä kuuluu Eurooppa-neuvoston pysyvälle puheenjohtajalle. Pysyvä puheenjohtaja Charles Michel kutsui koolle ylimääräisen Eurooppa-neuvoston kokouksen 20.2.2020, jolloin tavoiteltiin ensimmäisen kerran lopullista yksimielistä neuvoston yhteisymmärrystä rahoituskehyksestä siinä onnistumatta.

Komissio antoi 27.5.2020 tiedonannon ”EU:n talousarvio Euroopan elpymissuunnitelman moottorina” (The EU budget powering the recovery plan, COM(2020) 442 final) sekä tiedonannon Europan h-hetki: korjaamalla ja kehittämällä parempaa seuraavalle sukupolvelle (COM(2020) 456 final).

Komissio antoi 28.5.2020 muutetut ehdotukset:
- muutettu ehdotus neuvoston asetukseksi vuosia 2021-27 koskevan monivuotisen rahoituskehyksen vahvistamisesta (COM(2020) 443 final)
- muutettu ehdotus neuvoston päätökseksi Euroopan unionin omien varojen järjestelmästä (COM(2020) 445 final)
- muutettu ehdotus Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission väliseksi toimielinten sopimukseksi talousarviota koskevasta kurinalaisuudesta, talousarvioyhteistyöstä ja moitteettomasta varainhoidosta (COM(2020) 444 final)

Edellä mainittujen ehdotusten ohella komissio antoi touko-kesäkuun vaihteessa useita muutettuja sektorikohtaisia säädösehdotuksia, jotka liittyvät tulevaan rahoituskehyskauteen. Kukin hallinnonala informoi niistä erikseen eduskuntaa.

Komission ehdottama elpymiskokonaisuus on yhteensä 1 897 miljardia euroa, josta 1 147 miljardia euroa olisi EU:n tulevan monivuotisen (2021-27) rahoituskehyksen osuus (sisältäen erityisvälineet) ja 750 miljardia euroa olisi uuden elpymisvälineen ”Next Generation EU” osuus. Elpymisvälineen rahoituksen toteuttamiseksi omien varojen päätökseen otettaisiin säännökset 750 miljardin euron lainanottovaltuudesta, josta myönnettäisiin lainamuotoista tukea 250 miljardia euroa ja 500 miljardia euroa avustusmuotoista tukea. Lainaksi otettujen varojen tosiasiallinen käyttötarkoitus määräytyisi menopuolen sektorikohtaisten säädösten nojalla. Elpymisväline (komission ehdotus COM(2020) 441 final; jäljempänä elpymisväline) toimisi eräänlaisena sateenvarjona, joka kohdentaisi lainan 750 miljardia euroa yleisempiin käyttötarkoituksiin. Varojen käytöstä säädettäisiin yksityiskohtaisemmin sektorikohtaisten säädösten nojalla.

Komissio antoi 28.5.2020 myös kuluvaa rahoituskehyskautta koskevan muutosehdotuksen, toisin sanoen ehdotuksen vuosia 2014–2020 koskevan monivuotisen rahoituskehyksen vahvistamisesta annetun neuvoston asetuksen (EU, Euratom) N:o 1311/2013 muuttamisesta (COM (2020) 446 final). Siinä komissio ehdottaa kuluvan kauden sitoumusten nostamista 11,5 miljardia euroa koronakriisin rahoitustarpeiden vuoksi. Komissio antoi 3.6.2020 lisätalousarvion 6/2020 (COM(2020) 423 final), joka liittyy samaan asiaan. Niistä informoidaan eduskuntaa valtioneuvoston U-kirjelmällä.

Ehdotusten valmisteleva käsittely tapahtuu Coreper-kokouksissa ja päätöksenteko Eurooppa-neuvostossa. Ehdotuksia käsitellään myös AHWP MFF-työryhmässä ja omien varojen työryhmässä. Epävirallisessa päämiesten videokokouksessa kesäkuussa oli esillä monivuotinen rahoituskehys (MFF) osana elpymiskokonaisuutta. Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja Charles Michel on kutsunut koolle ylimääräisen Eurooppa-neuvoston kokouksen 17-18.7.2020 neuvottelemaan elpymiskokonaisuudesta mukaan lukien monivuotisesta rahoituskehyksestä.

Eduskunnalle annettiin 4.6.2020 EU:n elpymissuunnitelma: MFF+ ja elpymisväline – otsikoitu valtioneuvoston selvitys (E 64/2020 vp). Tämä U-jatkokirjelmä täydentää E-kirjettä edellä mainittujen, muutettujen ehdotusten osalta.

Neuvoston oikeuspalvelu (NOP) antoi lausunnon 24.6.2020, jossa se arvioi paketin perussopimusten mukaisuutta SEUT 310, 311, 323, 122 ja 125(1) artiklojen kanssa. NOP:n arvio on, että omia varoja koskeva muutosehdotus on yhteensopiva EU:n perussopimusten kanssa. Tässä U-jatkokirjelmässä on otettu huomioon NOP:n lausunto omia varoja koskevan päätösehdotuksen osalta releventein osin.

Neuvotteluissa rahoituskehykseen on otettava kantaa yhtenä kokonaisuutena, jossa erityisesti rahoituskehyksen kokonaistaso, rahoituksen kohdentaminen politiikka-alueiden kesken sekä ehdollisuudet ja kehyksen tulopuoli muodostavat kompromissin.

Suomen kanta

Tässä U-jatkokirjelmässä täydennetään E-kirjeessä (E 64/2020 vp) esitettyjä kantoja komission muutettujen ehdotusten osalta seuraavasti:

Komission ehdotus elpymiskokonaisuudeksi ei sellaisenaan ole Suomen hyväksyttävissä.

[POISTETTU]

Komission ehdotusten rahoituksen mitoitukseen ja rahoituksen luonteeseen otetaan erikseen kantaa osana rahoituskehysneuvottelujen kokonaisuutta.

[POISTETTU]

Rahoituskehysasetus

[POISTETTU]

Omien varojen päätös

Suomen pyynnöstä laadittu neuvoston oikeudellisen palvelun lausunto on kattava ja hyvin perusteltu. Valtioneuvosto yhtyy oikeudellisen palvelun näkemykseen siitä, että komission ehdotukset ovat EU:n perussopimusten mukaisia ja niiden oikeusperustat ovat asianmukaisesti valittuja. Valtioneuvosto katsoo, että ehdotuksiin liittyvät EU-oikeudelliset kysymykset on nyt asianmukaisesti selvitetty.

Valtioneuvosto katsoo, että ehdotettu omien varojen päätöksen 6 artikla 4 kohta vaatii vielä täsmennystä. Omien varojen päätöksessä itsessään tulee säätää jäsenvaltioiden vastuun enimmäismäärä sekä vastuun peruste (ns. ”BKTL-avain”). Kyse on ensisijaisesti vastuun määrittelystä eikä ole pelkästään kassanhallintaan liittyvästä asiasta.

Valtioneuvosto katsoo, että neuvoston ja Euroopan parlamentin roolia budjettivallan käyttäjinä EU-budjettiprosessissa tulisi vahvistaa käyttötarkoitukseen sidottujen tulojen ja niihin sidottujen menojen käsittelyssä. Samoin tulisi varmistaa se, että käyttötarkoitukseen sidottujen tulojen ja niihin liittyvien menojen varainhoidon valvonta ja tilintarkastus on asianmukaista. Näillä toimilla voidaan varmistaa toimielinten välistä institutionaalista tasapainoa.

Omien varojen päätökseen ehdotettu säännös komission lainanottovaltuudesta menojen (avustusten) kattamiseen merkitsisi komissiolle aikaisempaa merkittävämpää roolia. Komissio huolehtii nykyisinkin eteenpäin annettavien lainojen osalta unionin lainanotosta. Valtioneuvoston mielestä komission roolin mukautuksella ei luoda uutta toimivaltaa komissiolle.

Valtioneuvosto katsoo, että elpymisväline mukaan luettuna omien varojen päätös tarkoittaisi tilannetta, johon perustuslakivaliokunta on lausunnossaan PeVL 14/1994 vp viitannut eli EU:n jäsenenä Suomi käyttää osaa suvereniteetistaan yhdessä muiden täysivaltaisten jäsenvaltioiden kanssa eurooppalaisen yhteistoiminnan hyväksi.

Tällaisessa tilanteessa asiaa tulee arvioida kokonaisvaltaisesti kiinnittäen huomiota niin itse ehdotettuun järjestelyyn kuin EU-jäsenyyteen kokonaisuudessaan samoin kuin perussopimuskysymyksiin sekä valtiosääntöoikeudellisiin seikkoihin. Arvioinnissa tulee kiinnittää huomiota myös niin määrällisiin kuin laadullisiin seikkoihin. Nyt esitetty järjestely olisi poikkeuksellinen ja kertaluonteinen.

[POISTETTU]

Toimielinten sopimus talousarvioyhteistyöstä

Toimielinten välisen sopimuksen muutosehdotus liittyy ehdotukseen kattaa lainalla EU:n menoja (avustukset). Sitä tarkastellaan osana tätä koskevaa kokonaisuutta.

Pääasiallinen sisältö

Valtioneuvoston kirjelmässä U 45/2018 vp on selostettu tarkemmin komission rahoituskehysasetusehdotusta ja omien varojen järjestelmää koskevia ehdotuksia. Alla kuvataan U-jatkokirjelmän kannalta keskeisten muutosehdotusten sisältö verrattuna komission alkuperäiseen ehdotukseen.

Rahoituskehysasetus

Komission muutokset rahoituskehysasetukseen koskevat seuraavia asioita.

Rahoituskehysasetuksen taso

Komissio ehdottaa, että vuosia 2021—2027 koskevassa rahoituskehyksessä vahvistetaan sitoumusmäärärahojen enimmäismääräksi vuoden 2018 hinnoin 1 100 miljardia euroa (komission 2.5.2018 antaman ehdotuksen taso 1 134,6 miljardia euroa) ja vastaavasti maksumäärärahojen enimmäismääräksi 1 103,5 miljardia euroa (komission 2.5.2018 ehdotus 1 104,8 miljardia euroa).

Rahoituskehyksen ulkopuoliset erityisvälineet (solidaarisuus- ja hätäapuvaraus, globalisaatiorahasto, solidaarisuusrahasto ja joustoväline sekä Euroopan rauhanrahasto) mukaan luettuna komission ehdotuksen kokonaistaso on 1 146,9 miljardia euroa (vuoden 2018 ehdotus 1 160,6 miljardia euroa). Komissio ei ole esittänyt rahoituskehyksen kokonaistasoa suhteellisena osuutena EU:n yhteenlasketusta BKTL:sta.

Kokonaisuuden hahmottamiseksi seuraaviin taulukoihin on otettu mukaan myös elpymisvälinettä koskevat rahoitusehdotukset (750 miljardia euroa), jotka eivät siis ole sisällä rahoituskehysehdotuksessa, vaan jotka komission ehdotuksen mukaan rahoitettaisiin rahoituskehyksen ulkopuolisella lainalla.

Alla olevasta taulukosta käy ilmi komission muutetun rahoituskehysehdotuksen sitoumusten kokonaistaso otsakkeiden ja erityisvälineiden osalta.

Vuoden 2018 hinnoin (milj. euroa)

	Alkuperäinen rahoituskehysehdotus 2021–2027	**Muutettu rahoituskehysehdotus 2021–2027**	**Elpymisväline**	**Rahoituskehys ja Elpymisväline yhteensä**	**Muutos vrt. alkuperäiseen ehdotukseen**
RAHOITUSKEHYKSESSÄ + SEN ENIMMÄISMÄÄRIEN ULKOPUOLELLA YHTEENSÄ	**1 160 606**	**1 146 925**	**750 000**	**1 896 925**	**+736 319**
josta sitoumusmäärärahat yhteensä	*1 134 583*	*1 100 000*	*750 000*	*1 850 000*	*+715 417*

josta rahoituskehyksen enimmäismäärien ulkopuolella	*26 023*	*46 925*			*+20 902*

Verrattaessa sitoumuksia otsaketasolla komission muutettua ehdotusta alkuperäiseen ehdotukseen merkittävin muutokset ovat seuraavia:

- Otsake 3 Luonnonvarat ja ympäristö lisäystä n. 20,4 miljardia euroa
- Otsake 2 Yhteenkuuluvuus ja arvot vähennystä n. 17,5 miljardia euroa
- Otsake 6 Naapurialueet ja maailma vähennystä n. 6,2 miljardia euroa
- Otsake 1 Sisämarkkina, innovointi ja digitaalitalous vähennystä n. 5,4 miljardia euroa
- Otsake 5 Palautumiskyky, turvallisuus ja puolustus vähennystä n. 4,9 miljardia euroa
- Otsake 7 Euroopan julkishallinto vähennystä n. 1 miljardia euroa

Komission muutetun ehdotuksen erot otsaketasolla käyvät ilmi alla olevasta taulukosta.

Muutettu rahoituskehysehdotus vuosille 2021−2027 ja Elpymisväline

vuoden 2018 hinnoin (milj. euroa

Komission muutettu rahoituskehysedotus 28.5.2020	**Alkuperäinen rahoituskehysehdotus 2021−2027**	**Muutettu rahoituskehysehdotus 2021−2027**	**Elpymisväline**	**Rahoituskehys ja Elpymisväline yhteensä**	**Muutos vrt. alkuperäiseen ehdotukseen**
1. Sisämarkkina, innovointi ja digitaalitalous	**166 303**	**140 656**	**69 800**	**210 456**	**+44 153**
2. Yhteenkuuluvuus ja arvot	**391 974**	**374 460**	**610 000**	**984 460**	**+592 486**
josta Taloudellinen, sosiaalinen ja alueellinen koheesio	*330 642*	*323 181*	*50 000*	*373 181*	*+42 539*
3. Luonnonvarat ja ympäristö	**336 623**	**357 032**	**45 000**	**402 032**	**+65 409**
josta Markkinoihin liittyvät menot ja suorat tuet	*254 247*	*333 264*	*15 000*	*348 264*	*+23 980*
4. Muuttoliike ja rajaturvallisuus	**30 829**	**31 122**	**0**	**31 122**	**+293**
5. Palautumiskyky, turvallisuus ja puolustus	**24 323**	**19 423**	**9 700**	**29 123**	**+4 800**
6. Naapurialueet ja maailma	**108 929**	**102 705**	**15 500**	**118 205**	**+9 276**
7. Euroopan julkishallinto	**75 602**	**74 602**	**0**	**74 602**	**-1 000**
SITOUMUSMÄÄRÄRAHAT YHTEENSÄ	**1 134 583**	**1 100 000**	**750 000**	**1 850 000**	**+715 417**
MAKSUMÄÄRÄRAHAT YHTEENSÄ	**1 104 805**	**1 103 529**			**-1 276**

E-kirjeessä (E 64/2020 vp) on kuvattu tarkemmin komission ehdotusten muutoksia eri otsakkeissa.

Erityisvälineitä koskevat muutosehdotukset käyvät ilmi alla olevasta taulukosta.

Vuoden 2018 hinnoin (milj. euroa)

Rahoituskehyksen enimmäismäärien ulkopuolella	**Alkuperäinen rahoituskehysehdotus 2021–2027**	**Muutettu rahoituskehysehdotus 2021–2027**	**Muutos vrt. alkuperäiseen ehdotukseen**
Erityisvälineet			
Solidaarisuus ja hätäapuvaraus	*4 200*	*21 000*	*+16 800*
Euroopan globalisaatiorahasto (EGR)	*1 400*	*2 702*	*+1 302*
Euroopan Unionin Solidaarisuusrahasto (EUSR)	*4 200*	*7 000*	*+2 800*
Joustoväline	*7 000*	*7 000*	*0*
Euroopan rauhanrahasto[1]	*9 223*	*9 223*	*0*
ENIMMÄISMÄÄRIEN ULKOPUOLELLA YHTEENSÄ	**26 023**	**46 925**	**+20 902**

Komission muutettu ehdotus sisältää maksujen etupainotusta vuosille 2021 ja 2022 verrattuna komission 2.5.2018 tekemään ehdotukseen. Komission muutetun ehdotuksen maksut verrattuna alkuperäiseen ehdotukseen jaksottuisivat seuraavasti:

Vuoden 2018 hinnoin (milj. euroa)

Maksumäärärahojen enimmäismäärät, yhteensä	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**yhteensä 2021-2027**
Komission ehdotus 2.5.2018	150 168	151 482	160 631	160 631	160 631	160 631	160 631	1 104 805
Komission ehdotus 28.5.2020	156 047	157 169	158 063	158 063	158 062	158 063	158 062	1 103 529
Erotus	5 879	5 687	-2 568	-2 568	-2 569	-2 568	-2 569	-1 276

Rahoituskehysasetuksen muutokset koskevat erityisrahoitusvälineitä ja koheesiopolitiikan määrärahojen mukautusta. Lisäksi muutoksissa tehdään eräitä teknistyyppisiä tarkistuksia.

Erityisrahoitusvälineet

Euroopan globalisaatiorahaston vuotuista enimmäismäärää ehdotetaan kasvatettavan aikaisemman ehdotuksen 200 miljoonasta eurosta 386 miljoonaan euroon (9 artikla).

Solidaarisuusrahasto vuotuista enimmäismäärää ehdotetaan kasvatettavan 600 miljoonasta eurosta 1 000 miljoonaan euroon (10 artikla).

Asetuksen 11 artiklan erityisrahoitusvälineen nimi muutettaisiin hätäapuvarauksesta solidaarisuus- ja hätäapuvaraukseksi. Samalla sen vuotuista enimmäismäärää ehdotetaan kasvatettavan 600 miljoonasta eurosta 3 000 miljoonaan euroon.

[1] *Euroopan rauhanrahasto olisi kokonaan EU:n budjetin ulkopuolelta jäsenmaiden suorin kontribuutioin rahoitettava väline.*

Edellä mainitut muutosehdotukset tarkoittaisivat edellä mainittujen erityisrahoitusvälineiden määrän lisäystä yhteensä noin 21 miljardia euroa koko rahoituskehyskaudella, jolloin niiden kokonaismäärä ilman Euroopan rauhanrahastoa nousisi noin 16,8 miljardista noin 37,7 miljardiin euroon.

Monivuotisen rahoituskehyksen mukautukset

Komission alkuperäisen ehdotuksen 6 artiklan mukaan komissio arvioisi vuonna 2024 vuotta 2025 koskevan teknisen mukautuksen yhteydessä kaikkien jäsenvaltioiden osalta niitä kokonaismäärärahoja, jotka on osoitettu koheesiopolitiikkaan kuuluvaan ”Investoinnit kasvuun ja työpaikkoihin” -tavoitteeseen vuosiksi 2025–2027. Komissio mukauttaisi kyseisiä kokonaismäärärahoja, jos kumulatiivinen ero on yli +/– 5 prosenttia. Mukautusten positiivinen tai negatiivinen kokonaisnettovaikutus ei saa ylittää 4:ää miljardia euroa.

Komissio ehdottaa koheesiopolitiikan määrärahojen mukauttamista koskevaan 6 artiklaan muutoksina sitä, että mukautukset voitaisiin tehdä vain ylöspäin. Alkuperäisen ehdotuksen mukaan niitä olisi voitu tehdä myös alaspäin. Lisäksi komissio ehdottaa, että mukautusten enimmäismäärä ei saisi ylittää 10 miljardia euroa (toukokuun 2018 ehdotuksessa 4 miljardia euroa).

Lisäksi muutetussa ehdotuksessa on eräitä teknistyyppisiä tarkistuksia.

Omien varojen päätös

Omien varojen enimmäismäärien kasvattaminen (3 artiklan 1 ja 2 kohta)

Omia varoja koskevassa päätöksessä vahvistetut enimmäismäärät määrittävät niiden omien varojen enimmäismäärän, joita unioni voi pyytää jäsenvaltioilta menojensa rahoittamiseen tiettynä vuonna.

Jotta omia varoja koskevassa päätöksessä vahvistettuihin enimmäismääriin nähden jäisi riittävästi liikkumavaraa, jonka avulla unioni voi kattaa kaikki taloudelliset velvoitteensa ja ehdolliset velkansa tiettynä vuonna, komission mukaan omia varoja koskevan päätöksen mukaisia enimmäismääriä on kasvatettava.

Komissio ehdotti 2.5.2018, että vuotuisten maksumäärärahojen kattamiseksi asetettavien omien varojen enimmäismäärä on 1,29 prosenttia ja vuotuisten maksusitoumusmäärärahojen kattamiseksi asetettavien omien varojen enimmäismäärä on 1,35 prosenttia EU:n BKTL:sta. Covid-19 –pandemian aiheuttama unionin jäsenvaltioiden talouksien voimakas supistuminen aiheuttaa sen, että omia varoja koskevassa päätöksessä vahvistetut enimmäismäärät, jotka ilmoitetaan prosenttiosuutena EU:n bruttokansantulosta, vähenevät absoluuttisina lukuina eli euroina ilmaistuna.

Komissio ehdottaakin 2.5.2018 antamaa ehdotustaan muutettavan siten, että sekä maksusitoumusmäärärahojen että maksumäärärahojen enimmäismäärä kasvatetaan 0,11 prosenttiyksikköä. Näin ollen vuotuisten maksumäärärahojen enimmäismäärä olisi 1,40 prosenttia unionin yhteenlasketusta BKTL:sta ja vuotuisten maksusitoumusmäärärahojen enimmäismäärä olisi 1,46 prosenttia EU27 BKTL:sta.

Pääomamarkkinoilta lainaksi otettujen varojen käyttö (3 a artikla)

Komissio ehdottaa lisättäväksi päätökseen säännöksen siitä, että unioni ei käytä pääomamarkkinoilta lainaksi otettuja varoja toimintamenoihinsa (englanniksi operational expenditure).

Komissiolle 750 miljardin euron lainanottovaltuus (3 b artikla)

Komissio esittää muutetussa ehdotuksessaan, että yksinomaan covid-19-kriisin seurauksiin puuttumiseksi komissiolle annetaan valtuus lainata unionin puolesta varoja pääomamarkkinoilta enintään 750 miljardia euroa vuoden 2018 hintoina. Lainaksi otettuja varoja voidaan käyttää lainojen myöntämiseen 250 miljardiin euroon asti ja 3 a artiklasta poiketen menojen kattamiseen enintään 500 miljardiin euroon asti.

Menoihin käytettyjen varojen pääoman takaisinmaksu ja pääomasta maksettavat korot katetaan unionin yleisestä talousarviosta. Talousarviositoumukset voidaan jakaa vuotuisiin eriin usealle vuodelle asetuksen (EU, Euratom) 2018/1046[2] 112 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

Takaisinmaksuaikataulu on laadittava moitteettoman varainhoidon periaatteen mukaisesti siten, että varmistetaan velkojen tasainen ja ennakoitavissa oleva väheneminen 1.1.2028 alkaen 31.12.2058 asti. Määrät, jotka unionin on maksettava tiettynä vuonna lainapääoman takaisinmaksuna, saavat olla enintään 7,5 prosenttia 750 miljardista eurosta.

Komissio vahvistaa lainanottotoimien hallinnointia varten tarvittavat järjestelyt.

Omien varojen enimmäismäärien väliaikainen kasvattaminen covid-19-kriisin seurauksiin puuttumiseksi (3 c artikla)

Komissio ehdottaa, että omien varojen päätöksessä vahvistettuja enimmäismääriä kasvatetaan väliaikaisesti 0,6 prosenttiyksiköllä yksinomaan kaikkien 3 b artiklassa tarkoitetusta unionin lainanottotoiminnasta aiheutuvien velkojen kattamiseksi siihen asti, kun kaikki nämä velat ovat lakanneet, ja viimeistään 31.12.2058 saakka.

Lisämääriä ei saa käyttää unionin muiden velkojen maksamiseen.

Omien varojen kantaminen ja niiden asettaminen komission käyttöön (6 artikla)

Komissio ehdottaa 6 artiklaan lisättäväksi uusi 4 kohta, jonka mukaan, jos talousarviossa hyväksytyt määrärahat eivät riitä kattamaan 3 b artiklassa tarkoitetusta lainanotosta aiheutuvia unionin velvoitteita, jäsenvaltioiden on asetettava tätä varten tarvittavat varat komission käyttöön.

Käteisvarat on asetettava käyttöön SEUT 322 artiklan 2 kohdan nojalla hyväksyttyjen, tuolloin sovellettavien asetusten mukaisesti ja samoin edellytyksin, joita sovelletaan siinä tapauksessa, että neuvoston tai Euroopan parlamentin ja neuvoston hyväksymien asetusten ja päätösten nojalla otetun lainan takaisinmaksu laiminlyödään.

[2] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) 2018/1046, annettu 18 päivänä heinäkuuta 2018, unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä, asetusten (EU) N:o 1296/2013, (EU) N:o 1301/2013, (EU) N:o 1303/2013, (EU) N:o 1304/2013, (EU) N:o 1309/2013, (EU) N:o 1316/2013, (EU) N:o 223/2014, (EU) N:o 283/2014 ja päätöksen N:o 541/2014/EU muuttamisesta sekä asetuksen (EU, Euratom) N:o 966/2012 kumoamisesta; *jäljempänä varainhoitoasetus*

Muuta – uudet omat varat ja maksualennukset

Komissio ei tee muita muutosehdotuksia omien varojen päätökseen, kuten mm. ehdotuksia uusista omista varoista.

Komissio pitäytyy 2.5.2018 antamassaan ehdotuksessaan, joka sisälsi ehdotuksen yksinkertaistetusta ALV-perusteisesta omasta varasta sekä ehdotukset kolmesta uudesta omasta varasta, jotka perustuisivat a) Kierrättämättömään muovipakkausjätteeseen perustuvaan kansalliseen maksuosuuteen, b) Päästökauppajärjestelmästä saataviin tuloihin, sekä c) Yhteisestä, yhdistetystä yhteisöveropohjasta saataviin tuottoihin. Komission antoi tammikuussa 2019 myös vaihtoehtoisen menetelmän yksinkertaistetun ALV oman varan laskemiseksi.

Vaikka muutettu ehdotus neuvoston omien varojen päätökseksi ei sisällä ehdotuksia uusista unionin talousarvion rahoituslähteistä, komissio mainitsee 27.5.2020 antamassaan tiedonannossa uusista mahdollisista tulevaisuuden rahoituslähteistä, joilla voitaisiin rahoittaa EU:n elpymisvälineen puitteissa kerätyn markkinarahoituksen takaisinmaksua ja korkoja. Näitä uusi omia varoja olisivat mm.: 1) Päästökauppajärjestelmään perustuvat omat varat ja niiden mahdollinen laajentaminen merenkulku- ja ilmailualoille, 2) Hiilidioksidipäästöjen tullimekanismi, 3) Suurille yrityksille asetettava sisämarkkinamaksu, sekä 4) Digitaalivero.

Lisäksi komissio mainitsee tiedonannossaan, että maksualennukset voitaisiin poistaa huomattavasti pidemmällä aikavälillä kuin komission ehdotuksessa vuonna 2018 esitettiin.

Toimielinten sopimus talousarvioyhteistyöstä

Komission muutetussa ehdotuksessa lisättäisiin toimielinten väliseen sopimuksen II osan A osaan uusi 15a kohta. Sen mukaan komissio laatisi elpymisvälineen täytäntöönpanoa koskevan vuosikertomuksen, johon kootaan saatavilla olevat ei-luottamukselliset tiedot seuraavista:

- omia varojen koskevan päätöksen 3 b artiklan mukaisista lainanotto- ja lainanantotoimista peräisin olevat varat ja vastuut,
- unionin ohjelmiin elpymisvälineen täytäntöönpanon seurauksena edellisenä vuonna osoitettujen tuottojen kokonaismäärä ohjelmittain ja budjettikohdittain jaoteltuna,
- lainaksi otettujen varojen avulla aikaan saatu panos elpymisvälineen ja erikseen määriteltyjen unionin ohjelmien tavoitteiden saavuttamiseen.

Lisäksi solidaarisuus- ja hätäapuvarausta koskevaan I osan B osassa olevaan 11 kohtaan tehtäisiin varauksen nimen muutokseen liittyvä tarkistus.

Elpymisvälinettä koskeva ehdotus

Komission ehdotuksesta neuvoston asetukseksi Euroopan unionin elpymisvälineen perustamisesta COM(2020) 441 final) l on 2.7.2020 toimitettu eduskunnalle U-kirjelmä. Asetuksen artiklassa 4 olisi säännökset 500 miljardin eurosta ulkoisena käyttötarkoitukseen sidottuna tulona sekä maksusitoumusmäärärahojen asettamisesta saataville ilman eri toimenpiteitä omia varoja koskevan päätöksen voimaantulopäivästä alkaen.

Komission ehdotusten suhde neuvottelutilanteeseen

Koronapandemian vuoksi neuvottelutilanne on muuttunut sitten helmikuun 2020. Helmikuussa Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan Michelin antaman neuvottelulaatikon taso on alempi kuin mitä komissio nyt ehdottaa. Eroa on myös joustovälineitä koskevan ratkaisun osalta niin tason kuin rakenteen osalta. Komission ehdotukset omien varojen järjestelmän osalta liittyvät nimenomaan koronapandemian aiheuttamaan uuteen tilanteeseen.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentissa asian valmistelusta vastaa budjettivaliokunta. Asian yleisesittelijöinä toimivat Jan Olbrycht (EPP, PL) sekä Margarida Marques (S&D, PT). Omien varojen esittelijöinä toimivat José Manuel Fernandes (EPP, PT) ja Valérie Hayer (RENEW, FR).

Kansallinen valmistelu

Asia on käsitelty EU-ministerivaliokunnassa 3.7.2020 ja raha-asiainvaliokunnassa 3.7.2020.

Eduskuntakäsittely

Eduskunnalle on komission esityksestä toimitettu E-kirje (E 29/2018 vp) 8.5.2018 sekä U-kirjelmä (U 45/2018 vp) 27.6.2018, joista suuri valiokunta on antanut lausunnon 5.12.2018 (SuVL 12/2018 vp). Lisäksi Suomen kantoja on aiemmin tarkistettu E-jatkokirjeellä 16.11.2018 (EJ 24/2018 vp).

Näitä kantoja on täydennetty ja tarkennettu E-jatkokirjeellä (EJ 1/2020 vp), joka on toimitettu eduskunnalle 7.2.2020, sekä U-jatkokirjeellä (UJ 2/2020 vp), joka on toimitettu eduskunnalle 10.2.2020.

Komission elpymissuunnitelmasta on 4.6.2020 toimitettu eduskunnalle E-kirje (E 64/2020 vp).

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Ehdotuksilla ei ole välitöntä vaikutusta Ahvenanmaan asemaan.

Taloudelliset vaikutukset

<u>EU-jäsenyyden ja elpymispaketin yleisistä hyödyistä</u>

Euroopan komission 6.5.2020 julkistaman talousennusteen mukaan EU-alueen talouden ennustetaan supistuvan ennätykselliset 7,5 prosenttia vuonna 2020. Koronaviruspandemia on vaikuttanut voimakkaasti kulutusmenoihin, teollisuustuotantoon, investointeihin, kauppaan, pääomavirtoihin ja toimitusketjuihin. Suomen bruttokansantuotteen ennustetaan supistuvan yli kuudella prosentilla, mikä on seurausta mm. viennin supistumisesta yli 10 prosentilla. Suomen tavaravienti EU-alueelle oli suuruudeltaan 38,5 mrd. euroa vuonna 2019, mikä vastaa noin 60 prosenttia Suomen tavaraviennistä. Suurin osa Suomen tavaraviennistä menee teollisuuden tuotantotarpeisiin ulkomailla, minkä johdosta muiden EU-maiden teollisuuden elpyminen on tärkeää Suomen viennille ja talouden toipumiselle.

Komission esittämä elpymispaketti nostaisi EU:n kautta kanavoituvan rahoituksen merkityksen koko EU:n kasvun ja investointien tukemisessa uudelle tasolle, mikä on tärkeää huomioida elpymispaketin hyötyjen ja kustannusten arvioinnissa Suomen kannalta, vaikka täsmällisten ennusteiden tekeminen elpymispaketin heijastusvaikutuksista Suomen talouteen ei olekaan mahdollista. Suomen tärkeimmän vientimarkkinan talouskehityksen merkitys Suomen taloudelle voi joka tapauksessa olla kokoluokkaa suurempi kysymys kuin elpymispaketista suoraan Suomelle kohdistuvat, pitkälle ajanjaksolle jakautuvat kustannukset ja saannot. Komission esittämillä elpymispanostuksilla on myös tarkoitus tukea EU:n pitkän aikavälin tavoitteita, kuten ilmastonmuutoksen torjuntaa ja uusien teknologioiden käyttöönottoa.

Yleisemmällä tasolla Suomen EU-jäsenyyden merkitystä Suomen talouteen on tutkittu melko vähän, mutta joitakin arvioita on esitetty viime vuosina. Oxford Economics laati keväällä 2019 Akavan toimeksiannosta katsauksen EU-jäsenyyden vaikutuksista Suomen makrotalouteen olemassa olevaan tutkimustietoon perustuen. Katsauksessa läpikäytyjen arvioiden mukaan Suomen bruttokansantuote asukasta kohden on EU-jäsenyyden myötä kasvanut 1,2-1,7 prosentilla, mikä vastaa kotitalouksien keskitulojen nousua 1 020 - 1 450 eurolla vuonna 2017. Oxford Economics arvioi EU-jäsenyyden lisänneen Suomen kokonaiskauppaa 9 % - 26 %, mikä vastaa 16-47 miljardia euroa vuonna 2017. EU- ja EMU-jäsenyyden arvioidaan myös kasvattaneen suoria ulkomaisia sijoituksia Suomeen yhteensä yli 30 mrd. eurolla vuodesta 1995 alkaen. Työmarkkinoihin EU-jäsenyys vaikuttaa välittömimmin työvoiman vapaan liikkuvuuden kautta: Suomeen on vuosina 2008-2017 tullut keskimäärin 15 615 henkilöä vuodessa, minkä johdosta Suomi on ollut EU:n sisäisen muuttoliikkeen osalta muuttovoittoinen.

Suomen EU-jäsenyyden yleisiä hyötyjä arvioitaessa on luonnollisesti syytä muistaa, että EU-jäsenyys vaikuttaa talouden ohella myös kaikkiin muihin yhteiskunnan osiin. EU tarjoaa mm. ihmisten vapaan liikkuvuuden ja antaa mahdollisuuden työskennellä tai opiskella koko EU:n alueella. Yrityksille ja yliopistoille EU avaa yhteistyöprojekteja innovaatiossa ja tutkimuksessa. Poliittisesti EU tarkoittaa Suomelle vahvempaa ääntä kansainvälisissä yhteisöissä. Valtaosa EU-jäsenyyden vaikutuksista ei ole kvantifioitavissa numeroiksi, mikä ei kuitenkaan vähennä näiden tekijöiden merkitystä Suomelle ja suomalaisille.

Valtiontaloudelliset vaikutukset

Komission 2.5.2018 antaman ehdotuksen valtiontaloudelle aiheutuvien kokonaisvaikutusten arvioitiin olevan negatiivisia arviolta yhteensä noin 1,6 miljardia euroa koko kehyskaudella 2021-2027 (ks. U-kirjelmä U 45/2018 vp). Sittemmin arviot ovat tarkentuneet nykyisen rahoituskehyskauden viimeisiä vuosia 2019 ja 2020 koskevien tietojen tarkentuessa ja vuosia 2021-2027 koskevien BKTL-ennusteiden päivittyessä.

Tuoreimpien tietojen valossa Suomen maksut kasvaisivat noin 1,4 miljardia euroa komission 2.5.2018 tekemän ehdotuksen mukaan. Komissio on esittänyt vaihtoehtoisen menetelmän ALV-perusteisten omien varojen yksinkertaistamiseksi tammikuussa 2019. Tämä menetelmä olisi Suomelle selkeästi taloudellisesti edullinen verrattuna komission alkuperäiseen ehdotukseen 2.5.2018.

Komission 27.5.2020 antama muutettu ehdotus uudeksi omien varojen päätökseksi ei tuo uusia muutoksia omien varojen järjestelmän rakenteeseen. Eri omien varojen lajeihin liittyvät taloudelliset vaikutukset ovat siten samat kuin on selostettu kesällä 2018

annetussa U-kirjelmässä (U 45/2018 vp) edellä mainittua ALV-varaa lukuun ottamatta, josta komission on esitellyt myös vaihtoehtoisen laskentatavan.

Vuoden 2020 valtion talousarviossa on momentille 28.92.69 (Maksut Euroopan unionille) osoitettu arviomäärärahana 2 087 miljoonaa euroa.

Valtioneuvoston selonteossa julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2021-2024 (VNS 1/2020 vp) todetaan, että EU:n jäsenmaksun kehityksen arviointia vaikeuttaa kesken olevat EU:n rahoituskehysneuvottelut. Jäsenmaksun ennakoidaan nousevan kehyskauden lopulla lähes 2,6 mrd. euroon. Maksupohjien kehitystä sekä muiden ns. omien varojen määräytymistä koskevien oletusten päivittymisen myötä arviota maksuista on alennettu kehyskauden alkuvuosina edelliseen kehyspäätökseen verrattuna.

Rahoituskehyskauteen 2021-27 liittyvät neuvottelut ovat vielä kesken, eikä asiasta ole tehty päätöksiä. Vuosille 2021-27 varattavat EU:n jäsenmaksun määrärahat tulevat tarkasteltaviksi tulevassa kansallisessa talousarvio- ja julkisen talouden suunnitelman (kehys) valmistelussa.

Elpymisväline

Komissio ehdottaa valtuutta ottaa unionin lukuun lainaa pääomamarkkinoilta yhteensä 750 miljardia euroa elpymisvälinettä varten. Tästä 500 miljardia euroa käytetään tukivälineen avustusosuuden rahoittamiseen ja muiden keskeisten kriisi- ja elvytysohjelmien rahoittamiseen. Loput rahoituksesta eli 250 miljardia ohjataan jäsenvaltioiden käyttöön lainojen muodossa elpymis- ja palautumistukivälineestä. Lainan takaisinmaksu alkaa vasta vuonna 2028 ja jatkuu aina vuoteen 2058 asti.

Jos lähtökohdaksi otetaan se, että Suomen BKTL-osuus pysyisi samana (noin 1,7 prosenttia) tulevina vuosikymmeninä, olisi Suomen ensisijainen laskennallinen vastuu ja osuus elpymisvälineestä (750 miljardia) noin 13 miljardia euroa lisättynä koroilla ja kuluilla.

Lainaksi otetut, avustuksiin tarkoitetut varat (500 miljardia euroa) täydentävät unionin talousarviossa hyväksyttyjä määrärahoja, eivätkä ne näin ollen sisälly monivuotisessa rahoituskehyksessä vahvistettuihin menojen enimmäismääriin. Ne olisivat ulkoisia käyttötarkoitukseen sidottuja tuloja.

Rahoituskehyksestä maksetaan avustuksiin tarkoitettujen varojen pääoman takaisinmaksu ja pääomasta maksettavat korot.

Käyttötarkoitukseen sidotut tulot

Käyttötarkoitukseensa sidottujen tulojen määrä on ollut noin 7 miljardia euroa vuosina 2014 ja 2015 ollen noin 5 prosenttia hyväksytyn talousarvion sitoumusten ja maksujen kokonaistasosta. Vuonna 2016 käyttötarkoitukseensa sidottujen tulojen määrä nousi jo 11 miljardiin euroon eli 7 prosenttiin sitoumusten ja maksujen tasosta kivuten edelleen vuosina 2017 ja 2018 noin 17 miljardin euron tasolle ollen jo noin 11 prosenttia EU:n talousarvion kokonaistasosta sekä sitoumuksina että maksuina.

Käyttötarkoitukseensa sidotut tulot jaetaan ulkoisiin ja sisäisiin käyttötarkoitukseensa sidottuihin tuloihin. Kuluvalla rahoituskehyskaudella nämä tulot ovat pääasiallisesti olleet sisäisiä käyttötarkoitukseensa sidottuja tuloja. Ne ovat olleet useimmiten esimerkiksi Euroopan maatalouden takuurahastosta annettaviin tukiin liittyviä

takaisinperittyjä määrärahoja, joita on myös siirretty seuraaville vuosille, tai ennakkomaksujen takaisinpalautuksia liittyen tukiin Euroopan aluekehitysrahastosta, Euroopan sosiaalirahastosta, Koheesiorahastosta, Euroopan meri- ja kalastusrahastosta tai Euroopan maatalouden kehittämisrahastosta.

Ulkoisia käyttötarkoitukseensa sidottuja tuloja ovat kolmansien maiden rahoitusosuudet osallistumisesta EU:n ohjelmiin, sekä erityisesti viime vuosina Turkin pakolaisapu-välineeseen jäsenvaltioiden osoittamat rahoitusosuudet.

Euroopan elpymisvälineen takia vuosina 2021-2024 otettava laina olisi komission ehdotuksen mukaan ulkoista käyttötarkoitukseensa sidottua tuloa. Tämä uusi, pelkästään elpymisvälineestä johtuva tulo nostaisi käyttötarkoitukseensa sidottujen tulojen osuuden jo noin 27 prosenttiin unionin budjetista. Jos tähän lisätään vielä edellä mainittu viime vuosien noin 11 prosentin keskimääräinen osuus unionin talousarviosta, nousisi käyttötarkoitukseensa sidottujen tulojen osuus koko unionin rahoituksesta noin 40 prosenttiin.

Komissio antoi 24.6.2020 vuoden 2021 unionin talousarviota koskevan esityksen. Se perustuu komission muutettuun rahoituskehysehdotukseen mukaan luettuna elpymisväline. Talousarvion sitoumusten määrä olisi noin 166,7 miljardia euroa. Vuonna 2021 komission mukaan talousarvion ulkopuolisen elpymisvälineen määrä olisi noin 211,3 miljardia euroa.

Muutettu ehdotus monivuotisesta rahoituskehyksestä vuosille 2021-27

Yhteensä rahoituskehyksen koko maksusitoumusmäärärahoina on 1 147 miljardia euroa vuoden 2018 hinnoin ilmaistuna. Tästä Suomen maksuosuus olisi noin 17,2 miljardia euroa, joten Suomen maksut nousisivat arviolta noin 1,2 miljardia euroa (7,2 prosenttia) kuluvasta kaudesta. Tässä arviossa ei ole otettu huomioon komission ehdotusta muuttaa kuluvan kauden rahoituskehystä eikä lisätalousarvioesitystä 6/2020.

Rahoituskehykseen sisältyy yhteensä 17,4 miljardia euroa määrärahoja elpymisvälineen lainanottoon liittyvistä lainanhoitokustannuksista, joista Suomen osuus olisi noin 300 miljoonaa euroa.

Vaikutus tulevien rahoituskehysten osalta vuodesta 2028 lukien

Edellä mainitusta 500 miljardista eurosta, joka tulee jäsenvaltioiden maksettavaksi vuoden 2027 jälkeen, Suomen osuus olisi yhteensä noin 8,5 miljardia euroa BKTL-avaimella laskettuna (Suomen osuus noin 1,70 prosenttia BKTL EU27) kohdistuen koko lainan takaisinmaksuaikaan 2028-2058.

Lisäksi elpymisvälineen puitteissa toteutettavaan lainanottoon liittyvät lainanhoitokustannukset (mm. korkomenot), on varattava tuleviin monivuotisiin rahoituskehyksiin.

Omien varojen enimmäismäärän korottaminen

EU:n omien varojen katon ja rahoituskehyksen menokaton välistä liikkumavaraa (headroom) tarvitaan sen turvaamiseksi, että unioni pystyy kaikissa tilanteissa kattamaan toiminnastaan syntyvät vastuut. Omien varojen vuotuinen maksukatto säätää enimmäismäärän, jonka puitteissa jäsenvaltiot voisivat joutua asettamaan omia varoja komission käyttöön.

Nykyisellä rahoituskehyskaudella maksuissa omien varojen enimmäismäärän osuus muuttui 1,20 prosenttiin, kun siirryttiin Euroopan kansantalouden tilinpito 2010 (EKT 2010) –järjestelmään. Omien varojen katon ja rahoituskehyksen maksukaton välinen käytettävissä oleva vuosittainen liikkumavara on kuluvalla rahoituskehyskaudella ollut keskimäärin noin 0,26 prosenttia (vuosittainen vaihteluväli on ollut 0,19 - 0,39 prosenttia) käyvin hinnoin, joka on noin 30 miljardia euroa. Liikkumavaraa olisi vuosina 2014-2020 ollut arviolta yhteensä noin 210 miljardia euroa.

Komission 28.5.2020 antaman omien varojen järjestelmää koskevan muutetun päätösehdotuksen mukaan vuotuisten maksujen kattamiseksi asetettavien omien varojen kokonaismäärä saisi olla enintään 1,40 prosenttia jäsenvaltioiden unionin yhteenlasketusta BKTL:sta tulevalla rahoituskehyskaudella 2021-2027 (komissio ehdotti 2.5.2018 katoksi 1,29 prosenttia BKTL EU27:sta). Sitoumusten osalta omien varojen katoksi ehdotetaan 1,46 prosenttia BKTL EU27:sta (2.5.2018 ehdotus 1,35 prosenttia). Komission ehdotus nostaisi omien varojen kattoja 0,11 prosenttiyksikköä sekä sitoumusten että maksujen osalta.

Komission antaman ehdotuksen mukaan tulevan rahoituskehyksen maksujen katto olisi 1 104 miljardia euroa eli arviolta noin 1,13 prosenttia suhteessa EU27 BKTL:oon. Omien varojen katon ja rahoituskehyksen maksukaton välinen vuotuinen liikkumavara olisi keskimäärin noin 0,27 prosenttia (vuosittainen vaihteluväli arviolta 0,24-0,30 prosenttia). Karkeasti arvioiden komission ehdotuksen mukaan liikkumavaraa olisi vuosina 2021-27 yhteensä noin 260 miljardia euroa vaihdellen vuosittain noin 32-44 miljardin euron välillä (vuoden 2018 hinnoissa).

Kattojen väliaikainen nosto 0,6 prosenttiyksiköllä kasvattaisi vuotuista liikkumavaraa noin 85 miljardia euroa, jolloin liikkumavara olisi vuosittain keskimäärin 120 miljardia euroa ja koko kaudelta noin 850 miljardia euroa. Väliaikaisen enimmäismäärien noston mahdollistama lisämäärärahojen käyttö vähenee ajan myötä, kun niihin liittyvät taloudelliset velvoitteet ja ehdolliset velat supistuvat lainaksi otettujen varojen takaisinmaksun ja erääntymisen myötä viimeistään 31.12.2058.

Liikkumavaraan liittyvät vastuut

Liikkumavarasta katetaan luottoriskejä, jotka johtuvat unionin luotonanto- ja takaustoimenpiteistä. Nykyiset vastuut liittyvät makrotaloudelliseen apuun, maksutaselainoihin, Euroopan rahoituksenvakautusmekanismiin (ERVM), Euratom-lainoihin, Euroopan Investointipankin (EIP) rahoitukseen sekä Euroopan strategisten investointien rahaston (ESIR) ja Euroopan kestävän kehityksen rahaston (EKKR) vastuisiin.

EU:n elpymissuunnitelman yhteydessä kuluvan rahoituskehyskauden ESIR- että EKKR-rahastoon liittyviä takauksia ehdotetaan kasvatettavan huomattavasti; liikkumavaraan kohdistuvat vastuut kasvaisivat yhteensä 36 miljardilla eurolla. Komissio ehdottaa myös tulevan rahoituskehyskauden InvestEU-ohjelman osalta liikkumavaraan liittyvien takausten korottamista noin 16,9 miljardia euroa noin 41,4 miljardiin euroon. ESIRin, EKKRn ja InvestEUn osalta on huomattava, että niiden takausten kokonaismäärät ovat edellä mainittuja suuremmat, mutta niiden vastuita katetaan osin takuurahastoihin kerätyin/kerättävin varoin.

SURE-rahaston (EU:n rahasto työttömyysriskien lieventämiseksi) 100 miljardin euron kokonaisrahoituksesta 75 miljardia euroa katetaan liikkumavaratakauksella. Nyt

komission uudessa Euroopan elpymisrahastoa koskevassa ehdotuksessa 750 miljardin euron laina katetaan liikkumavaratakauksella.

Komissio julkaisee vuosittain kertomuksensa yleisestä talousarviosta katettavista takauksista. Viimeisin käytettävissä oleva raportti on komission kertomus yleisestä talousarviosta katettavista takauksista - Tilanne 31. joulukuuta 2018 (COM (2019) 484 final) ja sen työasiakirja SWD(2019) 379 final).

Seuraavaan taulukkoon on käytettävissä olevien tietojen nojalla kerätty suuntaa-antavia arvioita omien varojen liikkumavaraan liittyvistä vastuista:

Nykyiset vastuut (komission kertomuksen 31.12.2018 mukaan)	Pääoma (milj. euroa)
Euroopan rahoitusvakausmekanismi (ERVM)	46 800
Euratom-lainat	253
Maksutaselainat	1 700
Makrotaloudellinen apu	4 361
Euroopan investointipankin lainat (EIP)	28 536
Euroopan strategisten investointien rahasto (ESIR)	15 800
Yhteensä	**97 450**

Uudet hyväksytyt vastuut	Pääoma (milj. euroa)
Makrotaloudellinen apu vuonna 2020	3 500
SURE (EU:n rahasto työttömyysriskien lieventämiseksi)	75 000
Yhteensä	**78 500**

Uudet ehdotetut vastuut	Pääoma (milj. euroa)
InvestEU	41 354
Euroopan strategisten investointien rahasto ESIR (solvency)	34 336
Euroopan kestävän kehityksen rahasto (EKKR); sisältää myös jo voimassa olevaa vastuuta	2 188
Euroopan elpymisväline	750 000
Yhteensä	**827 878**

KAIKKI YHTEENSÄ	**1 003 828**

Komission kertomuksen työasiakirjassa eritellään kaikkien muiden paitsi ESIRn lainojen pääomat korkoineen vuosittain vuoteen 2048 saakka. Sen mukaan noin 100 miljardin euron kokonaisvastuista (sisältäen korot) kohdentuisi noin 50-60 miljardia euroa vuosille 2021-27; vuosittaisen vastuumäärän ollessa keskimäärin noin 8 miljardia euroa (vaihteluväli 5,5 - 14 miljardia euroa).

Uusista vastuista SURE-välineeseen liittyvät erääntyvät maksut eivät saisi ylittää 10 prosenttia 100 miljardin euron lainojen enimmäismäärästä eli voisivat olla enintään 10

miljardia euroa vuosittain. ESIR-vastuiden ja EKKR-vastuiden vuosittaisesta jaksottumisesta ei ole tätä muistiota laadittaessa tietoa eikä myöskään makrotaloudellisten lainojen lisäyksen osalta.

Komission 28.5.2020 tekemän ehdotuksen nojalla tulevalla rahoituskehyskaudella vuosittainen liikkumavara olisi arviolta noin 32-44 miljardia euroa (1,40 prosenttia omien varojen katolla) ja tiedossa olevat vastuut vuosittain arviolta vähintään noin 20 miljardia euroa ilman elpymisrahastoa. Siten vapaana olevaa vuotuista liikkumavaraa olisi arviolta noin 12-22 miljardia euroa.

Väliaikaisella 0,6 prosenttiyksikön korotuksella nousisi liikkumavara (2,00 prosenttia omien varojen katto) vuositasolla noin 120 miljardiin euroon.

Komission muutetussa omia varoja koskevassa päätösehdotuksessa ehdotetaan, että määrät, jotka unionin on maksettava tiettynä vuonna lainapääoman takaisinmaksuna, saavat olla enintään 7,5 prosenttia koko lainan pääomasta eli 750 miljardista eurosta. Tämä tarkoittaa, että vuotuiset lainan takaisinmaksuerät voisivat olla korkeintaan 56,3 miljardia euroa.

Huomioiden vanhat ja jo hyväksytyt takausvastuut, sekä nyt ehdotetut uudet vastuut liittyen elpymisrahastoon, EU:n omien varojen liikkumavaraan liittyvät kokonaisvastuut nousevat karkeasti arvioiden noin 1 000 miljardiin euroon. Vuotuiset takausvastuut voisivat olla karkeasti arvioiden maksimissaan noin 100 miljardia riippuen eri lainojen nosto- ja takaisinmaksusuunnitelmista, jotka eivät ole vielä tällä hetkellä selvillä.

Tulevan rahoituskehyskauden osalta Suomen ensisijainen liikkumavaravastuu ja vastuu menojen rahoittamisesta rajautunee tulevaan BKTL-osuuteemme, arviolta noin 1,7 prosenttia tulevalla rahoituskehyskaudella. Jos EU:n omien varojen liikkumavaraan liittyvä vuotuinen takausvastuu olisi noin 100 miljardia euroa, Suomen vastuu siitä voisi olla 1,7 miljardia euroa. Teoriassa, jos yksi tai useampi muu jäsenmaa jättäisi hoitamatta omien varojen maksuihin liittyvät velvoitteensa, Suomen vastuu voisi tilapäisesti nousta Suomen BKTL-osuutta suuremmaksikin. Laiminlyöntejä EU-maksuissa ei ole tapahtunut tähän mennessä. Jäsenvaltioiden BKTL-osuudet vaihtelevat, eikä näin ollen voida tarkkaan arvioida, mikä Suomen BKTL-osuus olisi mahdollisen vastuun realisoitumisen aikaan.

Elpymisvälineen avustuspuolen eli 500 miljardin euron lainoja aletaan lyhentää vuodesta 2028 lukien eli ne lisäävät EU-budjetin menoja ja merkitsevät korotettuja EU-jäsenmaksuja. Suomen osalta tähän liittyvät maksut ovat vuodesta 2028 alkaen kokonaisuudessaan 8,5 miljardia euroa jakaantuen usealle vuodelle aina vuoteen 2058 asti.

Elpymisvälineen lainapuolen eli 250 miljardin euron lainat olisivat täysin liikkumavaran vastuulla. Suomen osalta kokonaisvastuu tästä erästä olisi noin 4,25 miljardia euroa.

Valtion kokonaisvastuista

Seuraavassa käsitellään valtion kokonaisvastuita valtion suorien vastuiden, valtion takaus- ja takuuvastuiden sekä muiden valtiota oikeudellisesti velvoittavien vastuiden kannalta, samoin kuin valtion piileviä vastuita. Näissä vastuissa ei ole otettu huomioon EU:n liikkumavaraan liittyvistä takausvastuista mahdollisesti Suomelle aiheutuvia vastuita, eikä elpymisvälinettä koskevaan ehdotukseen liittyvän omien varojen päätöksen

muutoksesta aiheutuvia vastuita. Niitä on käsitelty edellä. Valtion vastuut ovat eriluonteisia, eikä ole tarkoituksenmukaista laskea niitä yhteen.

Tausta

Valtion vastuut ovat kasvaneet merkittävästi finanssikriisin jälkeisinä vuosina. Tämä koskee niin valtion suoria vastuita kuin valtion takaus- ja takuuvastuita. Kevään 2020 aikana maailmalla laajasti levinnyt koronavirus ja sen aiheuttama epävarmuus sekä toimenpiteet, joihin on jouduttu turvautumaan viruksen leviämisen hidastamiseksi, ovat nopeasti muuttaneet kuvaa tulevasta talouskehityksestä synkempään suuntaan. Viruksen aiheuttamien negatiivisten talousvaikutusten pienentämiseksi valtio on joutunut toteuttamaan talouden eri osa-alueilla monia tukitoimia, joiden seurauksena valtion vastuut ovat jatkaneet voimakasta kasvuaan.

Valtion suorat vastuut

Valtionvelka lähti voimakkaaseen kasvuun finanssikriisiä seuranneina heikon talouskasvun vuosina (kuvio 1). Finanssikriisin kynnyksellä vuonna 2008 valtionvelka oli noin 54 miljardia euroa. Vuosikymmen myöhemmin velkaa oli vuoden 2019 lopussa jo yli 106 miljardia euroa. Velka kasvoi myös suhteessa kansantalouden kokoon. Suomen päästyä nauttimaan voimakkaammasta talouskasvusta velan kasvu taittui vuonna 2015, ja pieneni suhteessa talouden kokoon aina viime vuoden lopulle asti.

Kevään 2020 aikana koronaviruspandemia ja siihen liittyvät rajoitustoimet ovat muuttaneet nopeasti kuvaa tulevasta talouskehityksestä merkittävästi heikompaan suuntaan. Valtiovarainministeriö arvioi vielä lokakuussa 2019 kansantalouden kasvavan noin prosentin vuonna 2020 ja valtion nettolainanottotarpeen olevan noin kolme miljardia euroa seuraavan kahden vuoden aikana. Valtiovarainministeriön kesäkuun 2020 ennusteessa puolestaan bruttokansantuotteen arvioidaan supistuvan 6 prosenttia vuonna 2020. Heikko talouskehitys heijastuu julkisen talouden rahoitusaseman voimakkaana heikentymisenä kaikilla julkisen talouden osa-alueilla. Voimakkaimmin lainatarve kasvaa valtiontaloudessa. Vuoden 2020 neljännen lisätalousarvion pohjalta arvioituna valtion nettolainanotontarve on lähes 19 mrd. euroa kuluvana vuonna. Tällöin valtionvelka ylittäisi 125 mrd. euron rajan vuoden 2020 loppuun mennessä.

Kuvio 1. Valtionvelan kehitys 2004-2019

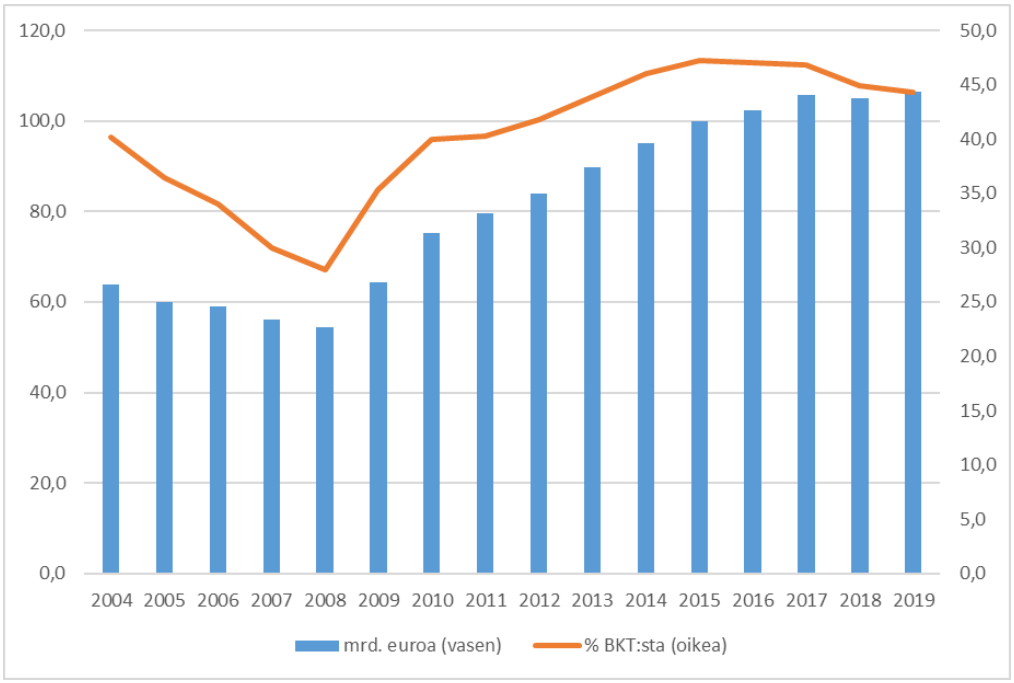

Lähde: Valtiovarainministeriö

Valtion takaus- ja takuuvastuut

Valtiontakauksien ja –takuiden voimassa oleva kokonaismäärä oli tilinpäätösraportoinnin mukaan vuoden 2019 lopussa 60,2 miljardia euroa. Eduskunnan hyväksymä takaus- ja takuuvastuiden enimmäisvaltuusmäärä oli vuoden lopussa 106,5 miljardia euroa. Vuoden alusta enimmäismäärä nousi vientitakuisiin ja Finnveran varainhankintaan liittyvien takausvaltuuskorotusten osalta 16 miljardia euroa, joten vuoden 2020 alussa valtuuksien enimmäismäärä oli siten 122,5 miljardia euroa.

Kuvio 2. Valtiontakaus- ja takuukannan kehitys vuosina 2010 – 2019[3]

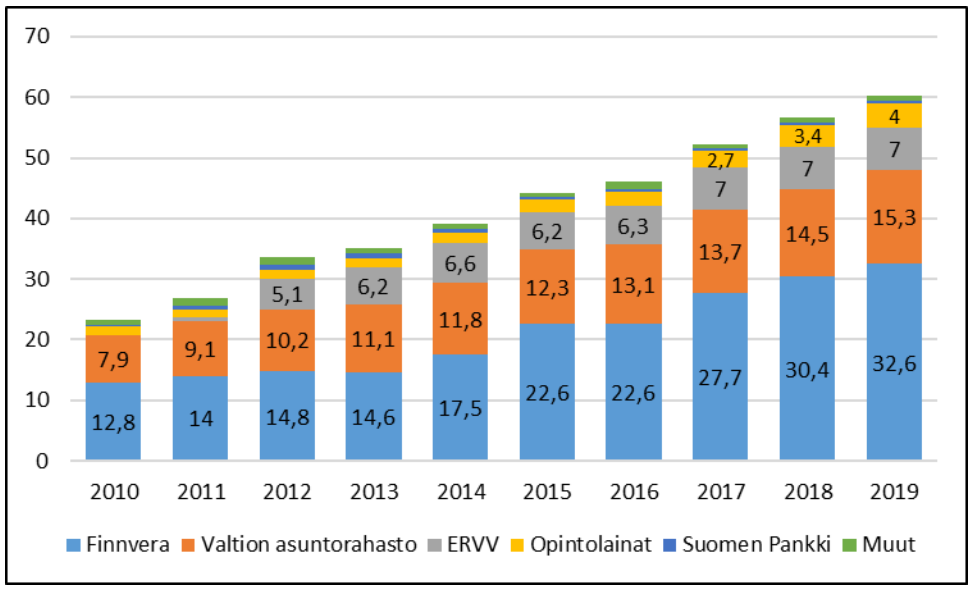

Lähde: Valtiokonttori

Valtion takausvastuut ovat kasvaneet 2010-luvulla merkittävästi (kuvio 2). Vuonna 2010 takausvastuut olivat vielä 23,2 miljardia euroa, joten kanta kasvoi vuosikymmenen loppuun mennessä 159 prosenttia. Suurimmat takausvastuiden osa-alueet ja merkittävin vastuiden nousu liittyvät vientirahoitukseen[4] ja asuntorahoitukseen. Finnveran takausvastuut olivat vuoden 2019 lopussa oli 32,6 miljardia euroa ja Valtion asuntorahaston 15,3 miljardia euroa.

Koronakriisi tulee kasvattamaan valtion takaus- ja takuuvastuita entisestään. Tällä hetkellä on jo päätetty seuraavista toimenpiteistä yritysrahoituksen turvaamiseksi ja työttömyysmenojen maksatuksen varmistamiseksi sekä kotimaassa että EU:n tasolla:

- **Finnveran** kotimaan rahoituksen takausvaltuuden nosto 4,2 miljardista eurosta 12 miljardiin euroon eli 7,8 miljardin euron valtuuskorotus.
- **Finnairin** TyEL-lainauksen enintään 540 miljoonan euron valtiontakaus
- **Huoltovarmuuskriittisen rahtiliikenteen** valtiontakausohjelma, jonka enimmäismäärä on 600 miljoonaa euroa
- **Työllisyysrahaston** lainoille 880 miljoonan euron valtiontakaus
- **EIP Covid-19 –takuurahasto**, jonka osalta Suomen takuuvastuu rahaston vastuista on noin 371 miljoonaa euroa.

[3] Valtion tilinpäätösraportoinnin mukainen Finnveraan liittyvä takausvastuu muodostuu vientitakuu- ja erityistakaustoiminnan vastuukannasta, kotimaisesta vastuukannasta ja varainhankinnan takauksesta. Vientitakuu- ja erityistakaustoiminnan takaus- ja takuumäärässä on otettu huomioon voimassa olevat vastuut (nostetut ja nostamattomat), mutta ei tarjousvastuita. Siltä osin kuin Finnveran EMTN-lainaohjelman alla otettua valtion takaamaa varainhankintaa on käytetty vientiluottojen rahoittamiseen, valtion vastuu ei ole kahdenkertainen, sillä vastuut voivat realisoitua eri tekijöiden johdosta ja eri ajankohtana.

4 Ajankohtaisena asiana vienninrahoitukseen liittyen Finnvera on selvittämässä mahdollisuutta perustaa lyhyen maksuajan lainaohjelma (Euro Commercial Paper, ECP), jolla olisi valtion takaus. Ohjelman kooksi on arvioitu alustavasti kolme miljardia euroa. Nykyinen Finnveran varainhankinnan takausvaltuus on 20 miljardia euroa, josta 15 miljardia on allokoitu EMTN-ohjelmaan. Lähtökohtana on, että nykyistä varainhankinnan takausvaltuutta ei tarvitse mahdollisen uuden lainaohjelman johdosta korottaa vaan nykyistä käyttämätöntä valtuutta ohjattaisiin ECP-ohjelmalle. Valtiovarainministeriö on asian yhteydessä nostanut esille ECP-ohjelman kytköksen olemassa olevaan valtion Finnveralle tarjoamaan kolmen miljardin euron maksuvalmiuslimiittiin. Mikäli ECP-ohjelma päätettäisiin ottaa käyttöön ja Finnveran maksuvalmiusriskin hallinta tätä kautta tehostuisi, tarve valtion maksuvalmislimiitille oleellisesti pienenisi.

- **Neuvoston asetus** välineestä työttömyysriskien vähentämiseksi koronaviruksen aiheuttamassa poikkeustilanteessa (**SURE**). Jäsenmaiden antamat takaukset ovat lähtökohtaisesti vähintään 25 % myönnetyistä lainoista niiden BKTL-osuuksien mukaan, eli yhteensä 25 miljardia euroa. Suomen osuus on 1,71%, jolloin laskennallinen takausvastuu Suomen osalta on noin 432 miljoonaa euroa.

Edellä mainituissa ehdotuksissa takausvastuut on ilmaistu pääoman enimmäismääräisinä. Osassa vastuita takaus kattaisi pääoman lisäksi myös korot ja mahdolliset johdannaissopimukset, mikä nostaa valtion takausvastuita edelleen.

Vuoden 2020 neljännen lisätalousarvion nojalla valtioneuvosto voi päättää rahoitusvakausviranomaisesta annetun lain (1195/2014) 3 luvun 8 §:n 1 momentissa tarkoitetusta rahoitusvakausrahastolle otettavasta lainasta enintään 2 miljardin euron määrään saakka. Suomen pankkijärjestelmä on tällä hetkellä hyvässä kunnossa, mutta taloudellisen kriisin pitkittyminen ja syveneminen voivat johtaa tarpeeseen turvautua lainanottovaltuuteen.

Yhteenvetona koronakriisin vaikutuksista valtion takaus- ja takuuvastuiden kehitykseen voidaan todeta, että kriisi tulee kasvattamaan jo valmiiksi korkealla tasolla olevia valtion takaus- ja takuuvastuita merkittävästi. Tässä vaiheessa on kuitenkin vielä mahdotonta antaa tarkkaa lukua siitä, kuinka paljon kriisi lisää nykyistä noin 60 miljardia euron voimassa olevaa takausvastuukantaa. Tämä tulee määräytymään sen mukaan, kuinka suuri osa myönnetyistä uusista lisävaltuuksista tullaan tosiasiallisesti käyttämään. Ilman talletussuojarahaston luottolimiitin ja elpymisrahaston huomioimista kriisi tulee kuitenkin varmuudella lisäämään takausvaltuuksia vähintäänkin lähes 11 miljardia eurolla nykyisestä 122,5 miljardia eurosta.

Uusien takausvastuiden lisäksi on tärkeää huomata, että käynnissä oleva kriisi todennäköisesti lisää riskiä olemassa olevan takauskannan vastuiden realisoitumisesta. Missä määrin riski olemassa olevien vastuiden realisoitumisesta kasvaa on kuitenkin vaikea arvioida, koska siihen vaikuttavat mm. kriisin pituus ja sen toimialakohtaiset vaikutukset, joista ei vielä tässä vaiheessa ole tarkempaa tietoa.

Komission elpymissuunnitelmaan liittyvät ehdotukset vakavaraisuuden tukivälineestä, InvestEU:n kasvattamisesta ja uudesta strategisesta instrumentista sekä oikeudenmukaisen siirtymämekanismin julkisen sektorin lainajärjestelystä tulevat toteutuessaan vaikuttamaan EIP:n pääoman riittävyyteen. On erittäin todennäköistä, että EIP:n pääomaa joudutaan kasvattamaan, jotta pankki pystyisi toimeenpanemaan kyseiset rahoitusinstrumentit. Tässä vaiheessa on kuitenkin enneaikaista arvioida mahdollisen pääomankorotuksen määrää, koska pankki ei ole vielä kyennyt analysoimaan ja arvioimaan komission ehdotusten vaikutusta pankin liiketoimintaan ja pääoman riittävyyteen. Suomen osuus EIP:n pääomasta on 1,48 prosenttia.

Edellä mainittujen toimien lisäksi valtion takausvastuita tulee kasvattamaan sote-maakuntauudistukseen sisältyvä ehdotus valtiontakauksien antamisesta maakunnille siirtyvien kiinteistöjen lainoille. Arvio takausvastuiden määrästä on noin 4,2 miljardia euroa. Lisäksi valtiontakauksia tullaan tarvitsemaan siirtoa seuraavina vuosina maakuntien uusinvestointien rahoitukselle. Näiden tarkempi mittaluokka ei ole vielä tiedossa.

Muita valtiota oikeudellisesti velvoittavia vastuita

Edellä kuvattujen vastuiden lisäksi valtiota rasittavat monet muut vastuut, jotka ovat valtiota oikeudellisesti velvoittavia. Yksi keskeinen osa näitä muita vastuita ovat valtion pääomavastuut, joilla tarkoitetaan kansainvälisille rahoituslaitoksille vaadittaessa maksettavia pääomia. Näiden vastuiden kokonaismäärä viime vuoden lopussa oli hieman vajaa 18 miljardia euroa. Suurin yksittäinen pääomavastuu koskee Euroopan vakausmekanismia, jonka vaadittaessa maksettavasta pääomasta Suomen osuus on hieman yli 11 miljardia euroa.

Muita valtiota oikeudellisesti velvoittavia vastuita ovat esimerkiksi elinkaarihankkeiden sopimusvastuut, eläkevastuut, virastojen vuokrasopimukset, valtion tapaturma- ja liikennevakuutuskorvaukset, perusväylänpitoon liittyvät sopimukset ja hankintasopimukset sekä valtion liikelaitosten lainavastuut.

Valtion piilevät vastuut

Edellä kuvatut valtion vastuut ovat valtiota oikeudellisesti velvoittavia. Näiden lisäksi on olemassa ns. piileviä vastuita, jotka voivat olla valtiota yhteiskunnallisten tai poliittisten tekijöiden takia velvoittavia. Näistä keskeisimpiä ovat pankkisektoriin ja paikallishallintoon liittyvät vastuut. Suomen pankkisektorissa on rakenteellisia tekijöitä – suuri suhteellinen koko, keskittyneisyys ja tiiviit kytkökset muihin Pohjoismaihin – jotka kasvattavat sen häiriöherkkyyttä ja nämä tekijät ovat viime vuosina vahvistuneet. Paikallishallinnon piilevät riskit ovat myös kasvaneet kuntien velkamäärien ja takausvastuiden kasvaessa.

Samoin kuin valtion takaus- ja takuuvastuiden kohdalla, koronakriisi vaikuttaa myös valtion piilevien vastuiden riskeihin. Kriisin pitkittyessä sen negatiiviset vaikutukset makrotalouteen kasvavat heikentäen osaltaan myös pankkien ja paikallishallinnon taloudellista tilaa.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Rahoituskehysasetus perustuu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 312 artiklaan ja Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen (Euratom-sopimus) 106 A artiklaan. Neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti saatuaan Euroopan parlamentin jäsentensä enemmistöllä antaman hyväksynnän.

Omien varojen päätös perustuu SEUT 311 artiklan 3 kohtaan ja Euratom-sopimus 106 A artiklaan. Neuvosto vahvistaa päätöksen erityistä lainsäätämisjärjestystä noudattaen ja Euroopan parlamenttia kuultuaan yksimielisesti. Päätös tulee voimaan, kun jäsenvaltiot ovat hyväksyneet sen valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti.

Omien varojen täytäntöönpanoasetus perustuu SEUT 311 artiklan 4 kohtaan ja Euratom-sopimus 106 A artiklaan. Neuvosto vahvistaa täytäntöönpanoasetuksen erityistä lainsäätämisjärjestystä noudattaen. Neuvosto tekee ratkaisunsa Euroopan parlamentin hyväksynnän saatuaan.

Yhteiseen yhdistettyyn yhteisöveropohjaan, Euroopan unionin päästökauppajärjestelmään ja kierrättämättömään muovipakkausjätteeseen perustuvien omien varojen käyttöön asettamista koskeva asetus perustuu SEUT 322 artiklan 2 kohtaan ja Euratom-sopimus 106 A artiklaan. Asetuksen vahvistaminen edellyttää Euroopan parlamentin ja tilintarkastusistuimen kuulemista.

Ehdotusten oikeusperustat ovat asianmukaiset, koska säädösten antamista koskevat yksiselitteiset ja selkeät perussopimuksen määräykset.

Ehdotusten suhde perussopimuksiin ja perustuslakiin

Omien varojen järjestelmää koskevilla päätösehdotuksilla on merkitystä unionin yleisen talousarvion rahoitusjärjestelmän rakenteen sekä eduskunnan budjettivallan kannalta.

Ehdotusten perussopimusten mukaisuus

Omia varoja koskeva ehdotus muuttaisi toteutuessaan tapaa rahoittaa jäsenmaille kohdennettavaa tukea. EU:n talousarvion menot katetaan unionin omin varoin eli pääosin jäsenvaltioiden kansallisesta maksuosuudesta eikä lainalla. Väliaikainen elpymisväline merkitsisi EU:n talousarvionpoikkeuksellista, ulkopuolista, rinnakkaista ja poikkeuksellista rahoitusjärjestelyä.

Komissio perustelee ehdotustaan seuraavasti:

> Covid-19-pandemia on aiheuttanut laajalle levinneen vaikean kansanterveyskriisin, jolla on vakavia vaikutuksia kansalaisiin, yhteiskuntiin ja talouteen kaikkialla maailmassa. Kriisi ja sen hillitsemiseksi toteutetut toimenpiteet ovat poikkeuksellisen mittavia. Tämän vuoksi on hyvin vaikea arvioida, miten syvällekäyviä sosioekonomisia vaikutuksia kriisillä on. Tässä vaiheessa on kuitenkin jo varmaa, että se aiheuttaa ennennäkemättömiä ja akuutteja haasteita jäsenvaltioiden rahoitus- ja talousjärjestelmille. Komission kevään talousennusteen1 mukaan EU:n BKT supistuu tänä vuonna noin 7,5 prosenttia – eli huomattavasti enemmän kuin maailmanlaajuisen finanssikriisin yhteydessä vuonna 2009 – ja kasvaa vain 6 prosenttia vuonna 2021. EU:n työttömyysasteen ennustetaan nousevan 9 prosenttiin vuonna 2020, minkä vuoksi vaarana on köyhyyden ja eriarvoisuuden lisääntyminen.
>
> Jäsenvaltiot ovat kriisin johdosta ottaneet käyttöön poikkeuksellisia päätösperäisiä taloudellisia ja rahoituksellisia toimenpiteitä. Nämä toimenpiteet ja nk. automaattiset vakauttajat eli maksut, jotka suoritetaan työttömyysvakuutus- ja sosiaaliturvajärjestelmien perusteella, ja verotulojen menetykset rasittavat huomattavasti jäsenvaltioiden julkista taloutta. Seurauksena on, että sekä euroalueella että koko EU:ssa yhteenlaskettu julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen kasvaa tänä vuonna jyrkästi 8,5 prosenttiin, kun se vuonna 2019 oli 0,6 prosenttia.
>
> EU:n talouteen kohdistuva häiriö on symmetrinen, koska pandemia on levinnyt kaikkiin jäsenvaltioihin. Pandemian vaikutukset vaihtelevat kuitenkin huomattavasti jäsenvaltioittain. Myös eri jäsenvaltioiden kyky selviytyä talouteen ja julkiseen talouteen kohdistuvasta häiriöstä ja reagoida siihen vaihtelee huomattavasti niiden talouden rakenteiden ja lähtötilanteen mukaan. Tämän vuoksi vaarana on, että kriisi kasvattaa eroja unionin sisällä ja uhkaa unionin kollektiivista taloudellista ja sosiaalista palautumiskykyä. Tätä yleiskuvaa tukee myös perusteellinen tarvearviointi.

Unioni on toiminut nopeasti tavoitteenaan reagoida koordinoidusti, tehokkaasti ja yhteisin toimin kriisin taloudellisiin ja sosiaalisiin seurauksiin nykyisen vuonna 2020 päättyvän monivuotisen rahoituskehyksen asettamissa puitteissa. Unionin toimet täydentävät jäsenvaltioiden toteuttamia päätösperäisiä taloudellisia ja rahoituksellisia toimenpiteitä.

Kriisi voi aiheuttaa pitkäaikaista vahinkoa unionin talouden rakenteille, jos siihen ei puututa unionin tasolla riittävän voimakkain lyhyen ja keskipitkän aikavälin politiikkatoimin. Tämän haasteen voittamiseksi on kiireellisesti tarjottava heti käytettävissä olevaa lisärahoitusvalmiutta, jotta voidaan tukea elpymistä ja selviytymiskykyä kaikkialla unionissa.

Kriisin johdosta toteutettavien toimien on oltava kokonaisvaltaisia, päättäväisiä ja kestäviä. Kattava suunnitelma Euroopan elpymiseksi edellyttää mittavia julkisia ja yksityisiä investointeja Euroopan tasolla, jotta unioni saadaan vakaasti kestävän ja palautumista tukevan elpymisen tielle luomalla laadukkaita työpaikkoja ja korjaamalla covid-19-pandemian aiheuttamia välittömiä vahinkoja ja samaan aikaan tukemalla unionin vihreitä ja digitaalisia painopisteitä. Tärkein väline on EU:n pitkän aikavälin talousarvio, jota vahvistetaan uudella Euroopan unionin elpymisvälineellä.

Poikkeuksellinen taloudellinen ja sosiaalinen tilanne edellyttää poikkeuksellisia toimenpiteitä talouksien elpymisen ja häiriönsietokyvyn tukemiseksi. Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi unionilla on oltava tarvittavat varat ja sen on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet, jotta se voi ratkaista covid-19-pandemian aiheuttamat haasteet. Tästä syystä on asianmukaista sallia, että osa tarvittavasta rahoituksesta otetaan käyttöön lainanotolla pääomamarkkinoilta. Lainat maksetaan takaisin sen jälkeen, kun unionin kasvunäkymät ovat jälleen myönteiset.

Komissio tuo esille Euroopan elpymissuunnitelmaa koskevassa tiedonannossa (KOM(2020) 442), että elpymisvälineeseen perustuvat tulo- ja maksuvirrat täydentävät vuotuisessa talousarviomenettelyssä osoitettuja määrärahoja, jolloin ne eivät vaikuta talousarvion tasapainoon. Nämä virrat, myös maksetut korot, esitetään täyden avoimuuden varmistamiseksi talousarviossa selkeästi erikseen tilapäisinä ja poikkeuksellisina varoina.

Omien varojen päätöksen ja rahoituskehyksen väliseen liikkumavaraan liittyviä lainavastuita lisättäisiin merkittävästi. Jos EU:n talousarviossa hyväksytyt määrärahat eivät riitä kattamaan lainanotosta aiheutuvia unionin velvoitteita, jäsenvaltioiden olisi asetettava tätä varten tarvittavat varat komission käyttöön (omien varojen päätöstä koskevan muutosehdotuksen 6 artiklan 4 kohta).

Lainanotolla hankittujen varojen käyttötarkoitus määräytyisi menopuolen sektorikohtaisten säädösten nojalla. Elpymisväline toimisi eräänlaisena sateenvarjona, jonka kautta varat ohjattaisiin unionin rahoitusohjelmiin.

NOP antoi 24.6.2020 lausuntonsa komission ehdotuksista. Sitä on käsitelty jäljempänä omassa jaksossaan.

SEUT 310 ja 311 artikla

Asian valmistelun yhteydessä on herännyt kysymyksiä ehdotuksen yhteensopivuudesta SEUT 310 artiklan kanssa sekä budjettiperiaatteiden osalta.

E-kirjeen (E 64/2020 vp) kannassa todetaan, että jatkokäsittelyssä on varmistettava, että ehdotus on EU:n perussopimusten mukainen. Erityistä huomiota kiinnitetään varainhoitoa koskeviin määräyksiin, kuten SEUT 310 ja 311 artikloihin.

Valtioneuvoston ja perustuslakivaliokunnan tavoin suuri valiokunta toteaa, että elpymisvälineen yhteensopivuus unionin perussopimusten, etenkin unionin toimintaa koskevan sopimuksen 310 ja 311 artiklan kanssa tulee selvittää (SuvL 6/2020 vp).

NOP:n lausunnossa on käsitelty kattavasti artikloihin 310 ja 311 liittyviä juridisia kysymyksiä sekä budjettiperiaatteita.

SEUT 310 artiklasta ilmenee ns. tasapainoisen budjetin periaate: artiklan 1 kohdan mukaan unionin vuosittaiseen talousarvioon otettujen tulojen ja menojen on oltava tasapainossa. Lisäksi artiklan 4 kohdassa määrätään, että talousarvion kurinalaisuuden turvaamiseksi unioni ei anna sellaisia säädöksiä, joilla saattaa olla huomionarvoisia vaikutuksia talousarvioon, ellei se esitä vakuuksia sille, että näistä säädöksistä aiheutuvat menot voidaan rahoittaa unionin omilla varoilla ja SEUT 312 artiklassa tarkoitettua monivuotista rahoituskehystä noudattaen.

Varainhoitoasetuksen 17 artiklan 1 kohdassa on tarkempi määritelmä tasapainon periaatteesta: unionin tulojen ja maksumäärärahojen on oltava tasapainossa. Lisäksi unioni ei artiklan 2 kohdan mukaan saa ottaa lainaa talousarvion puitteissa. Säännös lisättiin asetukseen vuonna 2012. Se ei estä sitä, että unioni voisi ottaa lainaa, jonka se lainaa eteenpäin esimerkiksi jäsenvaltioille tai kolmansille osapuolille. Talousarvion menojen (avustusten) kattamiseen lainaa ei voi ottaa.

SEUT 310 artiklan 1 kohdan 1 alakohtaan sisältyy ns. budjetin yhtenäisyysperiaate: kaikki unionin tulot ja menot arvioidaan kutakin hoitovuotta varten ja otetaan talousarvioon. Voimassa olevan omien varojen päätöksen (2014/335/EU, Euratom) 6 artiklan budjetin yleiskatteellisuuden periaatteen mukaan edellä asetuksen 2 artiklassa tarkoitettuja tuloja käytetään erittelemättä kaikkien unionin vuotuiseen talousarvioon otettujen menojen rahoittamiseen. Varainhoitoasetuksen 20 artiklan yleiskatteisuuden periaatteen mukaan tulojen kokonaismäärän on katettava maksumäärärahojen kokonaismäärän, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 21 artiklan soveltamista. Tulot ja menot otetaan talousarvioon kokonaisuudessaan vähentämättä niitä toisistaan, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 27 artiklan soveltamista. Varainhoitoasetuksen 21 artiklan 1 kohdan mukaan ulkoiset ja sisäiset käyttötarkoitukseensa sidotut tulot käytetään tietyn menoerän rahoittamiseen. Säännös tekee mahdolliseksi tulojen ja menojen nettobudjetoinnin. Varainhoitoasetuksen 27 artiklassa on säännöt vähennyksistä ja valuuttakurssimukautuksista.

Varainhoitoasetuksen 21 artiklan 5 kohdan mukaan perussäädöksessä voidaan säätää, että tulot sidotaan tiettyihin menoihin. Tällaiset tulot ovat sisäisiä käyttötarkoitukseensa sidottuja tuloja, jollei perussäädöksessä toisin säädetä.

Elpymisvälineasetuksen artiklassa 4 olisi säännökset 500 miljardin eurosta ulkoisena käyttötarkoitukseen sidottuna tulona sekä maksusitoumusmäärärahojen asettamisesta saataville ilman eri toimenpiteitä omia varoja koskevan päätöksen voimaantulopäivästä alkaen.

Nyt komission ehdotuksen mukaan lainatut varat olisivat ulkoisiin käyttötarkoituksiin sidottuja tuloja (external assigned revenue) ja ne olisivat käyttötarkoitukseltaan erillinen erä/osio omien varojen päätöksessä. Komission mukaan ”lainatut varat olisivat poikkeuksellisia ja kertaluonteisia määriä, jotka tulisivat vuosibudjetissa vahvistettujen määrien lisäksi, ulkoisina käyttötarkoitukseen sidottuina tuloina; ne eivät muodostaisi tuloa eivätkä menoa vuosibudjetissa.”

Omia varoja koskevan päätöksen oikeusperustan muodostavassa SEUT 311 artiklassa puolestaan määrätään, että unioni huolehtii siitä, että sillä on tavoitteidensa saavuttamiseksi ja politiikkansa toteuttamiseksi tarvittavat varat (1 kohta). Unionin talousarvio rahoitetaan kokonaisuudessaan unionin omin varoin, sanotun kuitenkaan rajoittamatta muita tuloja (2 kohta). Omilla varoilla tarkoitetaan tuloja, joilla EU:n talousarvio rahoitetaan. Muita tuloja ovat esim. erilaiset sekundaarilainsäädännön perusteella suoritettavat maksut, jotka on ohjattu unionille, sekä muut sekalaiset unionin toiminnasta aiheutuvat tulot.

Komission ehdottaa omien varojen päätökseen lisättäväksi 3 a artiklan, jonka mukaan unioni ei käytä lainaksi otettuja varoja toimintamenojen rahoittamiseen. Tätä selvennystä perustellaan ottaen huomioon covid-19-kriisin seurauksiin puuttumiseksi tarvittavia varoja koskevan poikkeuksellisen, väliaikaisen ja rajoitetun lainanottovaltuuden. Tästä pääsäännöstä tehtäisiin poikkeus 3 b artiklassa, jonka mukaan yksinomaan covid-19-kriisin seurauksiin puuttumiseksi lainaksi otettuja varoja voitaisiin käyttää 3 a artiklasta poiketen menojen kattamiseen.

Omien varojen katon ja monivuotisen rahoituskehyksen katon välisen liikkumavaran puitteissa katetaan jo nykyisellään luottoriskejä, jotka ovat peräisin unionin luotonanto- ja takaustoimenpiteistä.

SEUT 125 artikla

Valtioneuvoston elpymisvälinettä koskevassa U-jatkokirjelmässä käsitellään SEUT 125 artiklaan liittyviä kysymyksiä.

NOP:n mukaan ehdotukset eivät ole SEUT 125 artiklan vastaisia.

Neuvoston oikeuspalvelun lausunto 24.6.2020

NOP:n lausunto on käytettävissä vain englannin kielellä. NOPin lausunto toimitetaan eduskunnalle tämän muistion liitteenä.

NOP:n lausunnossa käsitellään elpymisvälineen yhteensopivuutta tasapainoisen budjetin periaatteen kanssa (SEUT 310) ja omien varojen järjestelmän kokonaisuuden kannalta (SEUT 311) sekä ehdotettua omien varojen päätöksen 6 artiklan uutta 4 kohtaa samoin kuin onko elpymisvälineen oikeusperusta (SEUT 122) asianmukainen sekä myös elpymisvälineen yhteensopivuutta SEUT 125 artiklan 1 kohdan (no bail-out –lauseke) osalta.

NOP on lausunnossaan 24.6.2020 arvioinut ehdotusten yhteensopivuutta edellä mainittujen perussopimusten artiklojen kanssa. Seuraavassa tuodaan esille kunkin artiklan osalta NOP näkemys ehdotuksen yhteensopivuudesta artiklan kanssa. Siinä on pyritty tuomaan esille NOP:n lausunnon keskeisimmät kohdat omien varojen päätöksen

kannalta. Jäljempänä suluissa olevat numerot viittaavat lausunnon asianomaiseen kohtaan.

NOP:n lausunnossa (7) kiinnitetään huomiota elpymispaketin (jäljempänä NGEU) rakenteen uuteen ja ennalta näkemättömään luonteeseen.

NOP:n lausunnon pääkohdat:

NOP on lausunnossaan katsonut, että NGEU:ssa ehdotettu unionin menojen kattaminen lainaa ottamalla on sopusoinnussa perussopimusten budjettiperiaatteiden kanssa. NOP arvioi lausunnossaan SEUT 310 ja 311 artiklan osalta ehdotuksen yhdenmukaisuutta budjetin tasapainoisuuden ja kurinalaisuuden periaatteiden kanssa sekä omien varojen yhtenäisyyden näkökulmasta. NOP arvioi lausunnossaan myös ehdotetun lainan suuren määrän merkitystä mainittujen periaatteiden näkökulmasta. Uusin elementti ehdotuksessa olisi lainan käyttäminen unionin budjettimenojen rahoittamiseen (to finance budget spending) sekä järjestelyä koskeva rakenne budjetissa (construction).

SEUT 310 artiklan 1 kohta edellyttää unionin talousarvioon otettavien tulojen ja menojen tasapainoa. Tasapainoisen budjetin periaatetta tulee NOP:n mukaan tarkastella sekä budjettiteknisenä periaatteena että laajemmasta näkökulmasta. Komission ehdotuksessa ulkoisella lainalla hankittavat tulot olisivat NOP:n mukaan SEUT 311 artiklan toisen alakohdan mukaisia muita tuloja. Budjettiteknisesti kyse olisi ulkoisiin käyttötarkoituksiin sidotuista tuloista, joita ei merkitä talousarvioon. Koska niihin turvautuminen ei vaikuta talousarviossa näkyviin tuloihin ja menoihin, ei myöskään tasapainoisen budjetin periaate vaarannu niiden vuoksi.

NOP toteaa, että perussopimukset edellyttävät, että budjetti on tasapainossa, mutta ne eivät nimenomaisesti kiellä lainanottoa rahoituksen välineenä. SEUT 310 artikla tai varainhoitoasetuksen 17 artiklan 2 kohta eivät estä lainanottoon turvautumista, mikäli kyse on neutraalista toimenpiteestä, joka ei järkytä budjetin tasapainoa ja syntyvien velvoitteiden hoitamisesta on riittävät takeet. NOP pitääkin ehdotuksen kannalta keskeisenä sitä, että lainanotto on järjestetty niin, ettei budjetin tasapainoisuus järky ja velvoitteet ovat budjettineutraaleja.

Budjettineutraliteetti ei NOP:n mukaan vaarannu edellyttäen, että NGEU:hun sisällytetään takeita velvoitteiden hoitamisesta. Jotta unionin lainanotto olisi budjettineutraalia, unionilla on oltava syntyvää velkaa vastaava saatava, joka muodostaisi SEUT 310artiklan 4 kohdan mukaisen vakuuden menojen rahoittamiselle. NOP:n mukaan omat varat päätösehdotuksen säännökset tarjoavat tällaisen vakuuden.

NOP katsoo SEUT 311 artiklasta seuraavan, että omien varojen tulisi olla unionin talousarvion ensisijainen tulojen lähde. Järjestelyn, johon liittyy muita tuloja, täytyy säilyttää unionin omien varojen järjestelmän eheys (integrity). Jotta ulkoiseen käyttötarkoitukseen sidottuihin tuloihin turvautuminen olisi sopusoinnussa omien varojen järjestelmän eheyden sekä talousarvion yhtenäisyysperiaatteen ja universaaliusperiaatteen (principle of universality) kanssa, edellytetään kuitenkin NOP:n mukaan riittäviä takeita (safeguards), jotta varmistetaan, ettei järjestelystä tule pysyvä eikä sillä muuteta EU:n budjettiprosesseja ja menetelmiä. Ottaen huomioon ehdotettujen ulkoiseen käyttötarkoitukseen sidottujen tulojen suuri määrä, NOP esittää NGEU:n vahvistamista erityisjärjestelyin, jotta voidaan varmistaa Euroopan parlamentin ja neuvoston asianmukainen osallistuminen vuosittaiseen prosessiin.

NOP katsoo, että omien varojen päätöstä koskevien ehdotusten oikeusperusta SEUT 311 on asianmukainen. Tosin NOP esittää lainanottovaltuuden osalta tiettyjä huomioita.

NOP on lisäksi arvioinut omia varoja koskevan päätösehdotuksen 6 artiklan 4 kohdan asianmukaisuutta. Ehdotuksen 6 artiklan 4 kohdassa on viittaus omien varojen käyttöön asettamista koskevaan asetukseen, jota sovellettaisiin tilanteessa, jossa unionin talousarvioon otetut varat eivät riitä kattamaan unionin lainanotosta aiheutuvia velvoitteita. NGEU:n erilaisen rakenteen ja tavanomaista suurempien summien takia NOP pitää kuitenkin mahdollisena, ettei viittaus olisi riittävä NGEU:n tarkoittamassa tilanteessa ja pitää suositeltavana, että omia varoja koskevaan päätökseen otetaan asiaa koskeva nimenomainen säännös.

NOP katsoo, ettei NGEU kuulu SEUT 125 artiklan soveltamisalaan.

NOP:n lausunto antaa aihetta myös eräisiin huomioihin eduskunnan budjettisuvereeniteetin kannalta.

NOPin mukaan 250 miljardin lainan osalta ehdotukseen ei liity oikeudellisia kysymyksiä.

NOP arvioi 500 miljardin meno(avustus)erän osalta ehdotuksen perussopimusten mukaisuutta. NOP katsoo, että jotta ehdotus on perussopimusten ja budjettiperiaatteiden mukainen, se vaatii lainaa tasapainottavaa varallisuuserää, joka olisi jäsenvaltioiden peruuttamaton, lopullinen ja täytäntöönpanokelpoinen maksutakuu/-takaus. Sen sijaan NOP katsoo, että ehdotettu omien varojen päätöksen 6 artiklan uusi 4 kohta tarkoittaa ns. MAR-asetuksen 14 artiklan 3 ja 4 kohtien mukaista käteisvaroja koskevaa säännöstä. NOP arvioi, että omien varojen päätökseen olisi hyvä ottaa tätä tarkentava säännös.

Jatkoyössä tulee kiinnittää huomiota, ettei omien varojen päätöksessä säädettäisi vain käteisvarojen asettamisesta tarvittaessa komission käyttöön, vaan myös itse jäsenvaltioiden vastuuvelvoitteesta.

NOP:n lausunnossa kiinnitetään huomiota siihen, että ehdotettu mekanismi menojen (avustusten) osalta vaatii unionin budjettivallan käyttäjien Euroopan parlamentin ja neuvoston roolin vahvistamista vuotuisessa talousarvioprosessissa ulkoisten käyttötarkoitukseen sidottujen tulojen osalta.

Eduskunnan budjettivallasta/budjettisuvereniteetista

Yleistä

Eduskunnan budjettisuvereniteetin voidaan nähdä liittyvän perustuslain 2 §:n 1 momenttiin ja 7 luvun valtion taloutta koskeviin määräyksiin ja niiden suojaamiseen.

Suomen liittyessä Euroopan unioniin Suomi on luopunut tietyissä asioissa omasta täysivaltaisuudestaan.

Perustuslakivaliokunnan lausunnossa (PeVL 14/1994 vp, s. 3) todetaan: ” valiokunta haluaa tähdentää, että tosiasialliselta merkitykseltään, esimerkiksi ETA-sopimukseen verrattuna jäsenyyden vaikutuksia on juuri täysivaltaisuuden kannalta asianmukaista luonnehtia niin, että EU:n jäsenenä Suomi käyttäisi osaa suvereniteetistaan yhdessä muiden täysivaltaisten jäsenvaltioiden kanssa eurooppalaisen yhteistoiminnan hyväksi.” Samassa lausunnossa (s. 2) todetaan myös: ”EU:n jäsenyydestä aiheutuisi valtiolle

huomattavia ja pysyviä menoja, mikä sitoo eduskunnan budjettivaltaa tavalla, joka niin ikään vaatii eduskunnan hyväksymistä.”

Perustuslakivaliokunta on myös aikaisemmin arvioinut perussopimusten muuttamismenettelyjä. Perustuslakivaliokunta on lähtenyt yleisesti siitä, että sopimukseen perustuvalle toimielimelle voidaan antaa toimivaltaa mukauttaa sopimusta mutta ei muuttaa sitä. Sallittujen mukautusten tulee olla asialliselta merkitykseltään sellaisia, että ne eivät vaikuta itse sopimuksen luonteeseen eivätkä toisaalta koske asioita, jotka perustuslain mukaan edellyttävät eduskunnan myötävaikutusta (mm. PeVL 13/2008 vp, s. 8).

Omien varojen päätökseen ehdotettu säännös komission lainanottovaltuudesta menojen (avustusten) kattamiseen merkitsisi komissiolle aikaisempaa merkittävämpää roolia. Komissio huolehtii nykyisinkin eteenpäin annettavien lainojen osalta unionin lainanotosta. Komission roolin mukautuksella ei luoda uutta toimivaltaa komissiolle.

Mietinnössään hallituksen esityksestä laiksi Suomen perustuslain muuttamisesta (HE 60/2010 vp) perustuslakivaliokunta huomautti, että toimivallan siirron merkittävyyttä tarkasteltaessa on otettava huomioon valiokunnan uudempi tulkintakäytäntö, jonka mukaan toimivaltajärjestelyjen vaikutusta on arvioitava aiempaa joustavammin ja väljemmin etenkin antamalla muodollisten seikkojen asemasta enemmän painoa siirrettävän toimivallan aineelliselle merkitykselle (PeVM 9/2020 vp).

Ehdotuksia valtiosääntöoikeudellisesti arvioitaessa on erityistä merkitystä annettava sille, että Suomi on perustuslain 1§:n 3 momentin perusteella sitoutunut Euroopan unioniin ja sen kehittämiseen. SEU 3 artiklan mukaisesti tähän sisältyy myös taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden sekä jäsenvaltioiden välisen yhteisvastuun edistäminen. Jo unioniin liityttäessä, samoin kuin esimerkiksi Amsterdamin ja Lissabonin sopimuksia ratifioitaessa, osattiin odottaa, että EU-jäsenyydellä on merkittäviä budjettivaikutuksia

<u>E-kirjeeseen (E 64/2020 vp) liittyviä huomioita</u>

EU:n elpymissuunnitelmasta laaditusta E-kirjeestä (E 64/2020 vp) ovat antaneet lausuntonsa perustuslakivaliokunta (PeVL 16/2020 vp) ja suuri valiokunta (SuVL 6/2020 vp).

Perustuslakivaliokunta pitää komission esitystä tältä osin periaatteellisesti uuden toimintamallin avaavana ja siten myös erittäin ongelmallisena SEUT 310 artiklan 1 kohdan kannalta. Lisäksi ehdotus vaikuttaisi olevan asiallisesti ongelmallinen SEUT 125 artiklan suhteen. Unioni ottaisi käytännössä yhteisvastuullisia piirteitä sisältävää velkaa ja ryhtyisi sillä toimimaan asioissa, jotka perussopimusten mukaan kuuluvat jäsenvaltioiden vastuulle. Suomen valtiosäännön näkökulmasta kyse on eduskunnan budjettivallan rajoituksesta ja sen taustalla unionin ulkoisen velkavastuun lisääntymisestä 750 miljardilla eurolla (PeVL 16/2020 vp, s.15).

Perustuslakivaliokunta on katsonut arvioidessaan EMU:n kehittämistä, että sitä tulee kehittää ensisijaisesti unionin perussopimusten puitteissa. EU-lainsäädäntöön ei tule valiokunnan mielestä sisällyttää jäsenvaltioille perussopimusten vastaisia tai perussopimuksissa määriteltyihin velvoitteisiin nähden merkittäviä uusia menettelyjä tai muitakaan sellaisia elementtejä, joita ei olisi jo hyväksytty perussopimusten voimaansaattamisen yhteydessä. Unionin sekundäärilainsäädännöllä tai hallitustenvälisillä sopimuksilla ei tule välillisestikään horjuttaa perussopimuksissa

määriteltyä EU:n toimielinten välistä institutionaalista tasapainoa (ks. esim. PeVL 10/2019 vp, PeVL 38/2018 vp, PeVL 28/2013 vp, PeVL 49/2010 vp, s. 4/II ja s. 5/I ja PeVL 46/1996 vp, s. 2/II).

Nyt käsiteltävät ehdotukset täyttävät nämä edellytykset, vaikka niissä ei olekaan kyse EMU:n kehittämisestä. Komission ehdotukset olisivat osa omien varojen järjestelmää ja siten perustuisivat perussopimuksiin eivätkä olisi niiden ulkopuolisia järjestelyjä.

Suuri valiokunta on myös käsitellyt muun muassa budjettisuvereenisuutta sekä elpymisvälineeseen liittyviä selvitettäviä seikkoja.

Suuri valiokunta toteaa lausunnossaan (SuVL 6/2020, s. 7), että elpymisvälineen rahoituksen kohdentaminen monivuotisten rahoituskehysten kautta vastaa suuren valiokunnan mm. perussopimusneuvottelujen yhteydessä esittämää toivomusta EU:n rahoituksen budjetti- ja sääntösidonnaisuudesta. Ehdotettu järjestely merkitsee, että rahoituksen myöntäminen ja sen käytön valvonta alistetaan EU:n yleisille päätöksenteon ja varainkäytön säännöille. Tämä edistää unionin varojen käytön läpinäkyvyyttä ja legitimiteettiä sekä asianmukaisen valvonnan toteutumista. Olemassa oleviin rakenteisiin pohjautuva järjestely merkitsee, että myös mm. Suomelle tärkeiden oikeusvaltiokriteerien täyttyminen voidaan varmistaa.

Nykyinen omien varojen järjestelmä

Jäsenvaltioilla on velvollisuus asettaa unionin käyttöön EU:n talousarvion maksujen kattamiseksi tarvittavat varat. Omien varojen päätöksessä (2014/335/EU, Euratom) on säädetty se enimmäismäärä, mitä jäsenvaltioiden on vuosittain tarvittaessa maksettava unionille. Sen puitteissa jäsenvaltiot voisivat joutua asettamaan varoja unionin käyttöön, jos liikkumavaran vastuulla oleva velvoite sitä edellyttäisi. Nykykaudella vuotuisten maksumäärärahojen omien varojen kokonaismäärä saa olla enintään 1,20 prosenttia kaikkien jäsenvaltioiden yhteenlasketusta BKTL:stä. Päätöksessä säädetään myös omien varojen kantamisesta ja niiden asettamisesta komission käyttöön. Unionin vuotuisen talousarvion maksujen enimmäismäärä on puolestaan asetettu rahoituskehysasetuksessa. Se on pienempi kuin omien varojen katto.

Neuvoston asetuksessa N:o 609/2014, ns. MAR-asetuksessa, säädetään omien varojen ja käteisvarojen käyttöön asettamisen menetelmistä ja menettelystä. MAR-asetuksessa on muun muassa viivästyskorkoa ja kassanhallintaa koskevia säännöksiä. Asetuksen 14 artiklassa säädetään väliaikaisista menettelyistä käteisvarojen saatavuuden varmistamiseksi, jotta unionin voi maksaa vastuunsa ajallaan. [5]Asetuksella ei muuteta

[5] Ns. MAR-asetuksen *14 artikla*

Käteisvarojen hoitoa koskevat vaatimukset

1. Komissiolla on käytössään 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulle tilille hyvitetyt summat siinä laajuudessa kuin tämä on tarpeen talousarvion toteuttamisesta aiheutuvien komission käteisvaratarpeiden kattamiseksi.

2. Jos käteisvarojen tarve ylittää tileillä olevat varat, komissio voi tehdä näiden varojen kokonaismäärän ylittäviä nostoja edellyttäen, että määrärahat ovat talousarviossa käytettävissä eikä talousarvioon otettujen omien varojen enimmäismääriä ylitetä. Tällöin se ilmoittaa ennakoiduista ylityksistä jäsenvaltioille etukäteen.

3. Unionin velkojen maksamisen takaamiseksi voidaan 2 ja 4 kohdan säännöksiä soveltaa väliaikaisesti 2 kohdassa säädetyistä edellytyksistä riippumatta vain siinä tapauksessa, että lainan, josta on tehty sopimus tai jolle on annettu takaus neuvoston, tai Euroopan parlamentin ja neuvoston, asetusten ja päätösten mukaisesti, maksu häiriintyy olosuhteissa, joissa komissio ei voi ajoissa turvautua muihin tällaisiin lainoihin sovellettavien rahoitussäännösten ja -määräysten mukaisiin toimenpiteisiin taatakseen, että unionin oikeudelliset velvoitteet rahoittajia kohtaan täytetään.

jäsenvaltioiden oikeuksia tai velvollisuuksia omiin varoihin nähden eikä se voi johtaa omien varojen enimmäismäärän ylittymiseen.

Komission muutettu ehdotus omien varojen päätökseksi

Komission muutetussa ehdotuksessa omien varojen päätökseen otettaisiin 3 a-3 c artiklat, joissa olisi säännökset elpymisvälineen lainanotosta.

Unioni ottaisi lainan oman lainsäädäntönsä puitteissa. Omien varojen päätöksellä komissio valtuutettaisiin ottamaan lainaa. Varainhoitoasetuksessa on muun muassa säännöksiä rahoitusvälineistä, kuten jäsenvaltioille tai kolmansille maille tarkoitetusta unionin rahoitusavusta esimerkiksi lainan muodossa.

Omien varojen päätöksessä (3 b artikla) olisi selvä, tarkkarajainen säännös komission lainavaltuuden määrästä eli enintään 750 miljardia euroa vuoden 2018 hintoina. Siitä enintään 250 miljardia euroa voitaisiin käyttää lainojen maksamiseen ja enintään 500 miljardia euroa voitaisiin käyttää menojen kattamiseen. Menoihin käytettyjen varojen pääoman takaisinmaksu ja korot katetaan unionin yleisestä talousarviosta. Komission mukaan rahoituskehyskaudelle 2021-27 talousarvioon otettavien lainanhoitokulujen määrä olisi noin 17,4 miljardia euroa.

Lisäksi aikaisempaan toukokuussa 2018 annettuun komission ehdotuksen 6 artiklaan (omien varojen kantaminen ja niiden asettaminen komission käyttöön) ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 kohta jäsenvaltioiden velvollisuudesta asettaa komission käyttöön varoja, jos talousarvion määrärahat eivät riitä kattamaan lainanotosta aiheutuvia unionin menoja. Nykyinen omien varojen päätös ei sisällä tällaista kohtaa.

Jäsenvaltioille kohdennettava lainamuotoinen tuki 250 miljardia euroa

Nyt käsiteltävänä oleva komission ehdotus lainaosion (250 miljardia euroa) osalta vastaa pitkälti aikaisempaa käytäntöä siltä osin kuin on kyse ns. back-to-back-lainoista. Komissio ottaa lainaa, jonka se sitten välittää tiettyyn tarkoitukseen jäsenmaille eteenpäin. Komissio on suullisesti vahvistanut, että elpymis- ja palautumistukivälineen lainat olisivat ns. back-to-back-lainoja. Perustuslakivaliokunta on käsitellyt vastaavanlaista järjestely ns. SURE-asetuksen yhteydessä (PeVL 11/2020 vp). Määrältään ehdotus on kuitenkin poikkeuksellisen suuri ja se kasvattaisi huomattavasti EU:n lainojen määrää. Tähän asti jäsenvaltioiden vastuu on liittynyt liikkumavaran käyttöön omien varojen maksukaton puitteissa. Nyt vastuuta joudutaan arvioimaan ehdotetun 6 artiklan 4 kohdan perusteella.

Jäsenvaltioille kohdennettava avustusmuotoinen tuki 500 miljardia euroa

EU:n menojen (avustusten) kattamiseen käytettävän 500 miljardin euron osalta kyseessä on uudenlainen rahoitusjärjestely. Laina pääomineen ja korkoineen maksettaisiin EU:n budjetin määrärahoin.

---

4. Jollei toisen alakohdan soveltamisesta muuta johdu, kokonaisvarojen ja käteisvaratarpeiden välinen erotus jaetaan jäsenvaltioiden kesken mahdollisuuksien mukaan suhteessa kustakin jäsenvaltiosta saatavista talousarvion tuloista tehtyyn ennakkoarvioon.

Komissio pyrkii käteisvaratarpeiden kattamisen yhteydessä vähentämään sitä vaikutusta, joka johtuu 9 artiklan 1 kohdan kolmannen alakohdan mukaisesta jäsenvaltioiden velvollisuudesta hyvittää negatiivisen koron määrät, käyttämällä ensisijaisesti asianomaisille tileille hyvitettyjä varoja.

Ehdotuksessa EU:n budjettivallan käyttäjien (neuvosto ja Euroopan parlamentti) budjettivaltaa sidottaisiin tulevaa rahoituskehyskautta myöhempien rahoituskehyskausien osalta. Lainalla katetut menot/rahoitustoimet kohdistuisivat rahoituskehyskauteen 2021-27, mutta lainan lyhennykset korkoineen kohdistuisivat myöhempiin vuosiin aina vuoteen 2058 saakka ja ne olisi otettava huomioon menoina tulevissa rahoituskehyksissä. Tämä merkitsisi muutosta nykyiseen käytäntöön nähden, että samaan rahoituskehykseen kohdistuvista menoista ja tuloista päätetään samanaikaisesti. Rahoituskehysasetus on voimassa asianomaisen rahoituskehyskauden. Omien varojen päätös on voimassa toistaiseksi.

Ehdotus heijastuisi myös kansalliseen budjettivaltaan ja rajoittaisi eduskunnan budjettivaltaa pitkäksi ajaksi eteenpäin. Suomen maksut Euroopan unionille ovat kansallisen talousarvion pakollisia menoja.

Ehdotus vaikuttaisi myös EU:n budjettivallan käyttäjien asemaan tulevina vuosina, vaikka ehdotus hyväksyttäisiinkin neuvostossa osana rahoituskehyssopua. Elpymisvälineen 500 miljardin laina käsiteltäisiin EU:n talousarviossa korvamerkittynä tulona eikä budjettivallan käyttäjä päättäisi niistä vuosittaisessa talousarvioprosessissa samalla tavoin kuin muista rahoituskehyksessä määritellyistä talousarvion menoista päätettäisiin. Menettely vähentäisi myös talousarvion läpinäkyvyyttä.

Valtioneuvosto ja eduskunta ottavat kantaa EU:n rahoituskehys- ja talousarvioprosessissa neuvoston kannanmuodostuksen kautta unionin budjettiin.

Edellä jaksossa Ehdotusten perussopimuksen mukaisuus / SEUT 310 ja 311 on käsitelty tarkemmin ehdotuksen suhdetta perussopimuksiin ja EU:n budjettiperiaatteisiin sekä jaksossa Taloudelliset vaikutukset/ Käyttötarkoitukseen sidotut tulot on kerrottu niiden määristä. Ottaen huomioon, että komission ehdotuksen mukaan rahoituskehyksen taso olisi 1 100 miljardia euroa ja ehdotettu elpymisvälineen (avustus)menojen osuus olisi 500 miljardia euroa, kyseessä olisi rakenteellinen muutos unionin menojen budjetoinnissa, jolla olisi myös merkitystä toimielinten välisen institutionaalisen tasapainon kannalta.

Vuoden 2018 vuosikertomuksessaan talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuodelta 2018 tilintarkastustuomioistuin toteaa, että se ei ota huomioon seuraavalle varainhoitovuodelle siirrettyjä määrärahoja ja käyttötarkoitukseensa sidottuja tuloja, koska ne eivät ole osa hyväksyttyä talousarviota ja niihin sovelletaan eri sääntöjä.

Neuvoston ja Euroopan parlamentin roolia budjettivallan käyttäjinä EU-budjettiprosessissa tulisi vahvistaa käyttötarkoitukseen sidottujen tulojen ja niihin sidottujen menojen käsittelyssä. Samoin tulisi varmistaa se, että käyttötarkoitukseen sidottujen tulojen ja niihin liittyvien menojen varainhoidon valvonta ja tilintarkastus on asianmukaista. Näillä toimilla voidaan varmistaa toimielinten välistä institutionaalista tasapainoa.

<u>Jäsenvaltion velvollisuus asettaa unionin käyttöön varoja</u>

Perustuslakivaliokunta on katsonut, että ehdotettu 6 artiklan 4 kohdan säännös olisi Suomen valtiosäännön näkökulmasta ilmeisesti toissijainen valtiontakaus (PeVL 16/2020 vp).

Ehdotetun 6 artiklan 4 kohdan voidaan nähdä olevan varsin avoin sekä menevän pidemmälle kuin mitä asetuksen N:o 609/2014 kassanhallintaa koskevat säännökset.

Ehdotettu säännös asettaisi jäsenvaltioille velvollisuuden asettaa unionin käyttöön varoja, jos talousarviossa hyväksytyt määrärahat eivät riitä kattamaan 3 b artiklassa tarkoitetusta lainanotosta aiheutuvia unionin velvoitteita. Velvoite ei rajoittuisi vain unionin menojen (500 miljardin euron avustukset) kattamiseen liittyvien lainojen velvoitteisiin, vaan koskisi koko summaa 750 miljardia euroa. Sanamuotonsa puolesta se ei myöskään kytkeydy omien varojen päätöksessä oleviin säännöksiin omista varoista; ei maksukattoon (3 artikla) eikä omien varojen luokkiin (artikla 2), joiden puitteissa jäsenvaltiot asettavat nykyisin varoja unionin käytettäväksi. Komissio on suullisesti vahvistanut, että jäsenvaltioiden vastuut perustuisivat jäsenvaltion BKTL- osuuteen.

Alustavia vaikutusarviolaskelmia on tehty BKTL-perusteisen oman varan perusteella, josta Suomen osuuden arvioidaan olevan noin 1,7 prosenttia jäsenvaltioiden (EU27) yhteenlasketusta BKTL:stä.

Ehdotettu omien varojen päätöksen 6 artikla 4 kohta vaatii vielä täsmennyksiä. Omien varojen päätöksessä itsessään tulee säätää jäsenvaltioiden vastuun enimmäismäärä sekä vastuun peruste (ns. ”BKTL-avain”). Kyse on ensisijaisesti vastuun määrittelystä eikä ole pelkästään kassanhallintaan liittyvästä asiasta.

Omien varojen päätöksen liikkumavara

Perustuslakivaliokunta edellytti lausunnossaan (PeVL 11/2020 vp), että eduskunnan päätöksentekoa varten tarvitaan realistinen arvio siitä, mihin asti marginaali riittää erilaisten takausrahastojen katteeksi.

Edellä jaksossa taloudelliset vaikutukset on selostettu omien varojen marginaalia.

Taloudellisista vastuista yms.

Perustuslakivaliokunta on myös edellyttänyt, että jatkossa käsiteltäessä tällaisia EU-jäsenyyteen liittyviä ehdotuksia valtioneuvoston selvityksissä arvioidaan taloudellisia vastuita ja riskejä kumulatiivisesti, huomioiden myös jo päätetyt ja lähiaikoina ennakoitavat, päätettäväksi tulevat asiat (PeVL 11/2020 vp). Myös suuri valiokunta on edellyttänyt, että riittävä selvitys Suomen EU-jäsenyyteen liittyvistä takaus- ja vastaavista vastuista on vastaisuudessa säännönmukainen osa uusia tällaisia esityksiä esiteltäessä (SuVL 11/2020 vp).

Perustuslakivaliokunta on korostanut, että kun eduskunnan budjettivallan rajoituksia selvitetään valtiosääntöoikeudellisessa arvioinnissa, Euroopan rahoitusvakauden turvaamiseen liittyviä Suomen taloudellisia vastuita tulee tarkastella kokonaisuutena (PeVL 25/2011 vp ja PeVL 3/2012 vp). Vastuissa on otettava huomioon paitsi niiden kokonaismäärä myös niiden toteutumisen todennäköisyys (PeVL 3/2013 vp ja PeVP 52/2014 vp). Lisäksi valtiosääntöoikeudellisessa arvioinnissa on erityistä merkitystä annettava sille, edellyttävätkö lisävastuut Suomen suostumusta ja onko eduskunnalla mahdollisuus osallistua vastuusitoumuksia koskeviin päätöksiin (ks. PeVL 12/2020 vp, PeVL 22/2011 vp, PeVL 12/2018 vp).

Perustuslakivaliokunnan mielestä budjettisuvereniteettia tulee suojata mahdollisimman tehokkaasti ja huolehtia siitä, että järjestelyjen erityispiirteiden vuoksi Suomen vastuut eivät kasva ainakaan tavalla, joka riskinsä puolesta voisi vaarantaa budjettisuvereniteetin tai Suomen valtion mahdollisuudet vastata niistä velvoitteistaan, joita sillä Suomen perustuslain mukaan on (PeVL 55/2017 vp, s. 3 ja PeVL 5/2011 vp, s. 4/II).

Edellä jaksossa taloudelliset vaikutukset on pyritty kuvaamaan taloudellisia vastuita ja riskejä kokonaisuudessaan. Samoin siinä on pyritty kuvaamaan EU-jäsenyyden hyötyjä sekä elpymisvälineen hyötyjä.

Komission mukaan jäsenvaltioiden uudistus- ja selviytymiskyvyn kehittämistä varten myönnettyjen lainojen takaisinmaksun laiminlyönnin riskiä pidetään vähäpätöisenä, koska on hyvin epätodennäköistä, että EU:n jäsenvaltion olisi keskeytettävä velkojen takaisinmaksu.

E-kirjeen (E 64/2020 vp) kannan mukaan taloudellisten kokonaisvastuiden on oltava suhteessa Suomen valtion taloudelliseen kantokykyyn. Suomi ei voi hyväksyä toimia, jotka vaarantaisivat Suomen budjettisuvereniteetin tai rahoitusaseman kestävyyden. Suomelle aiheutuvia taloudellisia vaikutuksia arvioitaessa tulee huomioida laajemmin kokonaistaloudelliset vaikutukset. Suomelle kohdistuvien vastuiden arvioinnissa on huomioitava Suomen hyödyt EU-jäsenyydestä. Mahdollisten elpymistoimien myönteiset vaikutukset EU:n taloudelle kohdistuisivat myös Suomeen erityisesti vahvistamalla Suomen vientiä ja työllisyyttä.

Eduskunnalle on toimitettu 2.7.2020 valtioneuvoston U-kirjelmä komission ehdotuksesta asetukseksi Euroopan unionin elpymisvälineen perustamisesta. Siinä on arvioitu elpymisvälineen merkitystä valtion perustuslaillisten velvoitteiden kannalta.

Suomen taloudellisia vastuita tulee tarkastella osana koronakriisin jälkitoimien kokonaisuutta. Vastuita arvioitaessa tulee ottaa huomioon paitsi niiden kokonaismäärä, myös niiden toteutumisen todennäköisyys ja Suomen jo antamat sitoumukset.

Taloudellisten kokonaisvastuiden on oltava suhteessa Suomen valtion taloudelliseen kantokykyyn.

Valtiosääntöoikeudellisessa arvioinnissa huomio näyttää kiinnittyneen selvästi enemmän unionin jäsenyydestä aiheutuviin velvoitteisiin. Siltä osin, kun on kyse kansallisesta lainanotosta vastuiden kokonaisvaltainen arviointi vaikuttaa jääneen vähemmälle tarkastelulle.

Perustuslain 82 § 1 momentin mukaan valtion lainanoton tulee perustua eduskunnan suostumukseen, josta ilmenee uuden lainanoton tai valtionvelan enimmäismäärä. Eduskunnan suostumusta ei tarvita korkojen tai muiden lainan liitännäiskulujen osalta. Valtion lainanoton takaisinmaksu voi ulottua yhtä valtiopäiväkautta pidemmälle ajanjaksolle.

Eduskunnan budjettipäätöksin on voitu myös sitoa eduskunnan budjettivaltaa yhtä valtiopäiväkautta pidemmälle ajanjaksolle.

Omien varojen päätöksen voimaan saattaminen

Elpymisvälineeseen liittyvien ehdotusten osalta vain omien varojen päätöksen hyväksyminen edellyttää voimaansaattamista kansallisesti. Siinä vaiheessa, kun omien varojen päätös on saatu neuvoteltua ja asiasta laaditaan voimaansaattamista koskeva hallituksen esitys, tulee arvioitavaksi päätöksen voimaansaattaminen perustuslain 94 §:n nojalla.

Perustuslakivaliokunnan arvion mukaan nykyisessä muodossaan ehdotuksen valtionsisäinen hyväksyminen näyttäisi vaativan perustuslain 94 §:n 2 momentissa tarkoitetun 2/3 määräenemmistön, kun kyseessä olisi aikaisempaan ja myös unionisopimusten valtionsisäiseen voimaansaattamiseen nähden uudesta ja olennaisesta täysivaltaisuuden rajoituksesta budjettisuvereniteetin osalta ja siinä muutettaisiin unionin rahoituksen kokonaisjärjestelyn luonnetta olennaisella tavalla taikka jos ehdotus koskee perustuslakia (PeVL 16/2020 vp).

Elpymisvälinettä koskeva ehdotus merkitsisi poikkeamista nykyisestä unionin menojen budjetoinnista, jossa unionin tulot ja menot otetaan unionin talousarvioon. Se tarkoittaisi unionin menojen rahoittamisesta komission ottamalla lainalla. Juridisesti se on mahdollista varainhoitoasetuksen 21 artiklan 5 kohdan mukaan säätämällä perussäädöksessä eli tässä tapauksessa ns. elpymisvälineasetuksella, että ulkoiset käyttötarkoitukseen sidotut menot sidotaan tiettyihin menoihin. Tämä kuitenkin merkitsisi sitä, että unionin budjettivallankäyttäjät eivät päättäisi normaalissa budjettiprosessissa näistä tuloista eikä niihin liittyvistä menoista. Järjestely edellyttäisi jäsenvaltioilta peruuttamatonta, lopullista ja täytäntöönpanokelpoista maksutakuuta/-takausta.

Selkeintä olisi, jos elpymisväline voitaisiin kokonaisuudessaan rahoittaa unionin tulevan rahoituskehyksen puitteissa. Tämä ei vaikuta olevan mahdollista.

Ottaen huomioon, että komission ehdotus tulevan rahoituskehyksen sitoumusten tasoksi olisi 1 100 miljardia euroa ja elpymisvälineen menojen (avustusten) rahoitukseksi 500 miljardia euroa, kyseessä on muutos, jonka osalta tulee arvioitavaksi, muutettaisiinko unionin rahoituksen kokonaisjärjestelyn luonnetta olennaisella tavalla.

Omien varojen päätökseen ehdotettu säännös komission lainanottovaltuudesta menojen (avustusten) kattamiseen merkitsisi komissiolle uutta roolia. Sen sijaan, että jäsenvaltiot vastaisivat kansallisin maksuin unionin menojen rahoittamisesta unionin talousarvion kautta, merkittävä osa rahoitettaisiin lainalla. Järjestelyä perustellaan Covid 19-pandemian aiheuttamilla tarpeilla. Se olisi poikkeuksellinen ja kertaluonteinen ja kestoltaan rajattu. Menojen (avustusten) määrä olisi kuitenkin suhteellisen suuri verrattuna itse rahoituskehyksen menojen määrään.

Voidaan katsoa, että elpymisväline mukaan luettuna omien varojen päätös tarkoittaisi juuri sellaista tilannetta, johon perustuslakivaliokunta on lausunnossaan PeVL 14/1994 vp viitannut eli EU:n jäsenenä Suomi käyttää osaa suvereniteetistaan yhdessä muiden täysivaltaisten jäsenvaltioiden kanssa eurooppalaisen yhteistoiminnan hyväksi.

Tällaisessa tilanteessa asiaa tulee arvioida kokonaisvaltaisesti kiinnittäen huomiota niin itse ehdotettuun järjestelyyn kuin EU-jäsenyyteen kokonaisuudessaan samoin kuin perussopimuskysymyksiin sekä valtiosääntöoikeudellisiin seikkoihin. Arvioinnissa tulee kiinnittää huomiota myös niin määrällisiin kuin laadullisiin seikkoihin.

Järjestelyn on tarkoitus olla poikkeuksellinen ja kertaluonteinen, siihen liittyen komissiolle annettaisiin poikkeuksellinen valtuus lainata varoja unionin menojen kattamiseksi.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

- muutettu ehdotus neuvoston asetukseksi vuosia 2021-27 koskevan monivuotisen rahoituskehyksen vahvistamisesta (COM(2020) 443 final)
- muutettu ehdotus neuvoston päätökseksi Euroopan unionin omien varojen järjestelmästä (COM(2020) 445 final)
- muutettu ehdotus Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission väliseksi toimielinten sopimukseksi talousarviota koskevasta kurinalaisuudesta, talousarvioyhteistyöstä ja moitteettomasta varainhoidosta (COM(2020) 444 final)
- neuvoston oikeuspalvelun lausunto 9062/20

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/BO, budjettineuvos Seija Kivinen, puh +358 2 9553 0236
VM/BO, budjettineuvos Panu Kukkonen, puh. +358 40 521 9410

[etunimi.sukunimi@vm.fi]

EUTORI-tunnus

EU/2018/0990, EU/2018/0993, EU/2018/0987, EU/2018/0996, EU/2020/0057

Liitteet

Viite

Asiasanat
Hoitaa **VM**

Tiedoksi